

8.1.5. Обавезни наставни предмет: ИСТОРИЈА

Циљеви и задаци наставе историје за други циклус основног образовања и васпитања

Циљ наставе историје јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и научну писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и развијање историјске свести и хуманистичко образовање ученика. Настава историје треба да допринесе разумевању историјског простора и времена, историјских догађаја, појава и процеса, као и развијању националног и европског идентитета и духа толеранције код ученика.

Задаци наставе историје су:

- стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе историје сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе историје буду у пуној мери реализовани
- да ученици разумеју историјске догађаје, појаве и процесе, улогу истакнутих личности у развоју људског друштва и да познају националну и општу историју (политичку, економску, друштвену, културну...).

Циљ и задаци наставе историје остварују се кроз различите садржаје, методе и облике рада, уз поштовање Образовних стандарда за крај обавезног образовања.

Разред: ПЕТИ

Корелација са другим предметима

Математика: рачунање времена;

Ликовна култура: праисторија – најпознатија налазишта;

Српски језик: грчки митови; правилно писање датума, течно и правилно изражавање;

Географија: државе и друштва у старом веку.

Наставна област	Наставна тема	Начин остваривања програма	Начин примене и праћења образовних стандарда	Исходи			Критеријуми оцењивања			
				Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво	Одличан 5	Врлодобар 4	Добар 3	Довољан 2
Историјско знање	1. Историја као наука.	<p><u>Облици рада:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - фронтални, индивидуални, групни <p><u>Наставне методе:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - монолошка метода - дијалогска метода - рад на тексту 	<ul style="list-style-type: none"> - иницијално тестирање - усмена провера - писмена провера - активност на часу 	<ul style="list-style-type: none"> - Зна дефиницију појма историја, историјски извор, прошлост - Зна да наведе питања на која историја треба да одговори -Именује врсте историјских извора -Зна где се чувају писани, а где материјални историјски извори - Зна дефиницију појмова: век, деценија, миленијум, ера, датум -Зна којим догађајем и када почиње хришћанска и исламска ера -Уме да препозна на 	<ul style="list-style-type: none"> -Примењује знања о врстама ист. извора на датим примерима - Самостално проналази примере ист. извора за одређену врсту извора - На скици дрвета уме самостално да обележи прошлост, садашњост и будућност - Самостално разграничава који се извори чувају у архивама, музејима, библиотекама... 	<ul style="list-style-type: none"> Самостално проналази примере ист.извора из породичне и личне историје и сврстава их по категоријама - Уме да објасни зашто историју зовемо учитељицом живота -Уме да процени релевантност ист.извора за историјску науку -Уме да изврши селекцију ист.извора - Уме да 	<ul style="list-style-type: none"> -Уме да се писано, усмено и визуелно изражава на разумљив и уверљив начин -Уме да решава сложеније проблемске ситуације -Уме критички да вреднује дате податке или изворе -Извршава радне задатке компетентно и самостално, показује иницијативу 	<ul style="list-style-type: none"> -Пореди и разврстава садржаје на основу више критеријума истовремено -Из текста издваја најзначајније информације и изводи закључке на основу њих. -Извршава радне задатке компетентно и самостално 	<ul style="list-style-type: none"> -Уме усмено, писано и визуелно да одговори на захтеве -Разуме и повезује појаве, процесе и односе -Разликује битно од небитног главно од споредног -Извршава радне задатке компетентно уз минимум помоћ 	<ul style="list-style-type: none"> -Уме усмено, писано и визуелно да се изражава -Примењује стечена знања у добро познатим једноставним ситуацијама -Познаје и разуме кључне појмове и усвојио је одговарајући речник -Извршава радне задатке уз значајну помоћ и/или надзор

				<p>једноставним примерима, уз помоћ наставника, временске одреднице</p> <p>- Уме да покаже на линији времена године пре и после нове ере</p> <p>- Зна да именује историјске периоде</p> <p>-Зна да хронолошки поређа историјске периоде</p>	<p>-Зна ко је Херодот</p> <p>-Уме самостално да одреди временско раздобље на примерима</p> <p>- Уме да одреди колико је времена прошло између догађаја</p> <p>- Уме да означи године на ленти времена (пне и не)</p> <p>- Уме да унесе дате године на ленту времена (редослед)</p> <p>- Зна да наведе поделу прошлости</p> <p>- Зна да објасни шта је и на основу чега је извршена периодизација прошлости</p>	<p>примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији, веку припада одређена година)</p> <p>- Зна да одреди од које до које године пне и не трају одређене деценије, векови и миленијуми</p> <p>-Уме да одреди ком делу прошлости и историјском периоду припадају одређене године</p>				
	2. Праисторија	<p><u>Облици рада:</u></p> <p>- фронтални, индивидуални,</p>	<p>- усмена провера</p> <p>- писмена</p>	<p>- Зна дефиницију (хронолошки оквир-појава писма –</p>	<p>-Уме да објасни поделу праисторије на</p>	<p>- Уме да процени и просуди о</p>	<p>-Уме да се писано, усмено и визуелно</p>	<p>-Пореди и разврстава садржаје</p>	<p>-Уме усмено, писано и</p>	<p>-Уме усмено, писано и визуелно да се</p>

		<p>групни</p> <p><u>Наставне методе:</u></p> <p>- монолошка метода</p> <p>- дијалогска метода</p> <p>- рад на тексту</p>	<p>провера</p> <p>- активност на часу</p>	<p>IV миленијум п.н.е.) појма праисторија и мит</p> <p>- Именује праисторијска налазишта у Србији: Лепенски Вир и Винчу</p> <p>- Зна да наведе најзначајнија открића праисторије: ватра, точак, метал</p> <p>- На карти, уз помоћ наставника, уме да покаже главна праисторијска налазишта у Србији</p> <p>- Уме у локалном музеју, локалитету покаже историјски извор везан за праисторију</p>	<p>камено и метално доба и да их хронолошки разврста</p> <p>- Уме да објасни настанак земљорадње, сточарства и занатства у праисторији</p> <p>- Уме самостално, на карти, да покаже главна праисторијска налазишта у Србији</p> <p>- Уме да исприча мит о постанку човека</p> <p>- Зна дефиницију многобожачке религије</p> <p>- Уме у локалном музеју да разврста праисторијске периоде по врсти историјских извора</p>	<p>наплетку људског друштва кроз праисторијске периоде: развој привреде, организацију друштва...</p> <p>- Уме да повеже настанак приватне својине са настанком државе и крајем праисторије</p> <p>- Уме самостално да уочи разлику између историјских извора из праисторије и историје из посете локалном музеју</p>	<p>изражава на разумљив и уверљив начин</p> <p>- Уме да решава сложеније проблемске ситуације</p> <p>- Уме критички да вреднује дате податке или изворе</p> <p>- Извршава радне задатке компетентно и самостално, показује иницијативу</p>	<p>на основу више критеријума истовремено</p> <p>- Из текста издваја најзначајније информације и изводи закључке на основу њих.</p> <p>- Извршава радне задатке компетентно и самостално</p>	<p>визуелно да одговори на захтеве</p> <p>- Разуме и повезује појаве, процесе и односе</p> <p>- Разликује битно од небитног главно од споредног</p> <p>- Извршава радне задатке компетентно уз минимум помоћ</p>	<p>изражава</p> <p>- Примењује стечена знања у добро познатим једноставним ситуацијама</p> <p>- Познаје и разуме кључне појмове и усвојио је одговарајући речник</p> <p>- Извршава радне задатке уз значајну помоћ и/или надзор</p>
--	--	--	---	---	--	--	--	--	--	---

3. Стари Исток	<p><u>Облици рада:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - фронтални, индивидуални, групни <p><u>Наставне методе:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - монолошка метода - дијалогска метода - рад на тексту 	<ul style="list-style-type: none"> - усмена провера - писмена провера - активност на часу 	<ul style="list-style-type: none"> -Уме да репродукује појам Стари век -Уме хронолошки и просторно да дефинише настанак првих држава у долинама Нила, Тигра и Еуфрата (IV миленијум п.н.е) уз помоћ наставника -Уме на карти да покаже, уз помоћ наставника, Египат и Нил и Месопотамију, Тигар и Еуфрат -Уме да објасни разлику између појмова роб и робовласник - Зна да наведе титуле владара: цар -Уме да дефинише појам пирамида и да је препозна на слици -Зна да именује политеизам и монотеизам -Уме да објасни разлику између политеизма и 	<ul style="list-style-type: none"> -Уме да дефинише појам фараон, Уочава и објашњава везе између настанка првих заједница људи и њиховог живота око река и мора (воде) -Уме да категорише слојеве робовласничког друштва по економским, политичким и социјалним критеријумима - Уме самостално да покаже наведене географске појмове на карти -Зна шта је то Хамурабијев законик -Уме да анализира поједине чланове Хамурабијевог 	<ul style="list-style-type: none"> -Зна ко је Рамзес II -Уме да опише власт владара на подручјима Старог истока -Зна да препозна на примерима клинопис и хијероглифе -Уме да процени о значају религије и свештенства у управљању државом и у обичном животу 	<ul style="list-style-type: none"> -Уме да се писано, усмено и визуелно изражава на разумљив и уверљив начин -Уме да решава сложеније проблемске ситуације -Уме критички да вреднује дате податке или изворе -Извршава радне задатке компетентно и самостално, показује иницијативу 	<ul style="list-style-type: none"> -Пореди и разврстава садржаје на основу више критеријума истовремено -Из текста издваја најзначајније информације и изводи закључке на основу њих. -Извршава радне задатке компетентно и самостално 	<ul style="list-style-type: none"> -Уме усмено, писано и визуелно да одговори на захтеве -Разуме и повезује појаве, процесе и односе -Разликује битно од небитног главно од споредног -Извршава радне задатке компетентно и самостално уз минимум помоћ 	<ul style="list-style-type: none"> -Уме усмено, писано и визуелно да се изражава -Примењује стечена знања у добро познатим једноставним ситуацијама -Познаје и разуме кључне појмове и усвојио је одговарајући речник -Извршава радне задатке уз значајну помоћ и/или надзор
----------------	--	--	---	---	--	---	---	---	--

				<p>монотеизма</p> <ul style="list-style-type: none"> - Препознаје на примерима врсте писама Старог истока и материјале на којима су писани (пре свега алфабет) - Зна шта је Библија - Зна ко су Јевреји и повезује их са монотеизмом - Јудаизмом и Библијом и Јерусалимом 	<p>законика</p> <ul style="list-style-type: none"> - Уме да објасни настанак алфабета - Уме да упореди Египат и Месопотамију - Зна на карти да покаже Јерусалим - Зна да је синагога верски објекат Јевреја 					
4. Стара Грчка и хеленизам	<p><u>Облици рада:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - фронтални, индивидуални, групни <p><u>Наставне методе:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - монолошка метода - дијалогска метода - рад на тексту 	<ul style="list-style-type: none"> - усмена проверка - писмена проверка - активност на часу 	<ul style="list-style-type: none"> - Уме да пронађе на карти, уз помоћ наставника, Крит, Средоземно море и Малу Азију - Зна да наведе појмове колонија и колонизација, еп - Зна ко је Хомер и зна да именује његова дела - Зна да објасни појмове полис, колонизација, аристократија, демократија, уз помоћ наставника 	<ul style="list-style-type: none"> - Уме да објасни називе: Илијада, Одисеја, Тројански рат, Ахил, Херакле, - Уме на карти да покаже Троју и Микену - Уме самостално да опише бар два мита из овог периода - Уме да упореди, уз помоћ наставника, 	<ul style="list-style-type: none"> - Уме да покаже путеве грчке колонизације - Зна који појмови су се до данас задржали из овог периода историје - Уме целовито да објасни државно уређење Атине: архонти, народна скупштина, 	<ul style="list-style-type: none"> - Уме да се писано, усмено и визуелно изражава на разумљив и уверљив начин - Уме да решава сложеније проблемске ситуације - Уме критички да вреднује дате податке или изворе - Извршава радне задатке компетентно и самостално, показује 	<ul style="list-style-type: none"> - Пореди и разврстава садржаје на основу више критеријума истовремено - Из текста издваја најзначајније информације и изводи закључке на основу њих. 	<ul style="list-style-type: none"> - Уме усмено, писано и визуелно да одговори на захтеве - Разуме и повезује појаве, процесе и односе - Разликује битног од небитног главног од споредног - Извршава 	<ul style="list-style-type: none"> - Уме усмено, писано и визуелно да се изражава - Примењује стечена знања у добро познатим једноставним ситуацијама - Познаје и разуме кључне појмове и усвојио је одговарајући речник - Извршава радне задатке 	

				<p>-Зна ко је Перикле</p> <p>-Зна да именује најзначајније полисе: Спарту и Атину и да их покаже на карти</p> <p>-Препознаје грчке полисе као робовласничке</p> <p>-Зна да именује Грке, народ који је створио полисе</p> <p>- Зна када су били Грчко-персијски ратови (½ V в. п.н.е.)</p> <p>-Уз помоћ наставника уме да покаже на карти Атину, Спарту, Персију</p> <p>-Зна да именује победнике Грчко-персијских ратова и Пелопонеског рата, уз помоћ наставника</p> <p>-Зна да објасни појмове: филозофија, Олимпијске игре, политеизам, мит, уз</p>	<p>Спарту и Атину (државно, друштвено уређење, савези, територија)</p> <p>-Уме на карти да покаже: најважније битке Грчко-персијских ратова</p> <p>- Зна, уз помоћ наставник, да опише Грчко-персијски и Пелопонески рат (431-404.г.п.н.е.); узроке и последице</p> <p>- На примеру Леониде, уме да уочи елементе патриотизма и храбрости</p> <p>-Зна победнике оба рата</p> <p>- Зна ко су Херодот и Тукидид</p> <p>- Зна да опише Олимпијске</p>	<p>ареопаг и друштвено уређење Атине: аристократија и демос</p> <p>- Уме самостално да упореди Спарту и Атину</p> <p>- Уме да на основу ист.извора анализира тактику и стратегију, предности и мане грчке и персијске војске</p> <p>- Уме да анализира моћ Атинског поморског савеза и Пелопонеског савеза</p> <p>- Зна кад је била Маратонска битка и уме да је опише</p>	<p>иницијативу</p>	<p>-Извршава радне задатке компетентно и самостално</p>	<p>радне задатке компетентно уз минимум помоћ</p>	<p>уз значајну помоћ и/или надзор</p>
--	--	--	--	--	--	--	--------------------	---	---	---------------------------------------

				<p>помоћ наставника</p> <p>-Зна да именује грчке богове: Зевса, Херу, Атину, Посејдона</p> <p>- Уме да одреди век када су се организовале прве ОИ</p> <p>- Зна да именује грчко писмо (алфабет)</p>	<p>игре, уз помоћ наставника</p> <p>- Разликује Олимп, Олимпију и Олимпијаду</p> <p>- Уме да израчуна колико је година прошло од првих ОИ</p> <p>-Зна да наведе стилове у грчкој архитектури: дорски, јонски и коринтски и да их препозна на сликама</p>	<p>- Зна да објасни узроке и последице Грчко-персијских и Пелопонеских ратова</p> <p>- Зна када су организоване прве ОИ (776. г. п.н.е.)</p> <p>-Уме да опише самостално ОИ (трајање, учешће, Зевс, ловоров венац)</p> <p>-Препознаје у садашњости остатке грчке архитектуре и културе (алфабет, ОИ, науке: историја, филозофија, драма...)</p>				
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--	--

Историјско знање, истраживање и тумачење историје		<p><u>Облици рада:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - фронтални, индивидуални, групни <p><u>Наставне методе:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - монолошка метода - дијалoшка метода - рад на тексту 	<ul style="list-style-type: none"> - усмена провера - писмена провера - активност на часу 	<ul style="list-style-type: none"> -Зна да покаже на карти Балканско полуострво, Персију -Зна ко је и када је владао Александар Велики (336-323г.п.н.е.) -Препознаје да је за Александра Македонског везан појам хеленизам -Зна дефиницију хеленистичке културе 	<ul style="list-style-type: none"> -Зна да опише владавину Александра Македонског -Зна на слици да препозна мозаик и именује га - Уме да покаже на карти ширење Александрове државе -Зна да објасни појам хеленистичке културе 	<ul style="list-style-type: none"> -Зна да опише битку код Гаугамеле - Зна да покаже на карти Александрију и зна зашто је важна - Уме да повеже и самостално исприча слабљење грчких полиса у међусобним ратовима, ширење Македонске државе, стварање хеленистичке културе, распад Александрове државе -Уме да покаже поделу Александрове државе на карти 				
---	--	---	--	---	--	---	--	--	--	--

5. Стари Рим.	<p><u>Облици рада:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - фронтални, индивидуални, групни <p><u>Наставне методе:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - монолошка метода - дијалогска метода - рад на тексту 	<ul style="list-style-type: none"> - усмена проверка - писмена проверка - активност на часу 	<ul style="list-style-type: none"> - Зна на карти да покаже: Италију и Рим - Зна да прочита, на ленти времена, периоде римске историје - Зна дефиницију појма Република - Зна да именује Сенат и Народну скупштину, као главне органе власти у Римској републици - Зна дефиницију Провинције - Зна ко је Гај Јулије Цезар - Зна да опише римску војску на основу слике војника - Зна да покаже територију Римске државе у њеном највећем обиму - Уме да именује и разликује роба и робовласника - Зна шта је то 	<ul style="list-style-type: none"> - Зна како се зове полуострво где је настала Римска држава и како се зове држава која се данас тамо налази - Зна хронолошки прецизно када је било оснивање Рима: 753.г.п.н.е. - На ленти времена уме да хронолошки одреди периоде Римске историје - Уме да опише, уз помоћ наставника, уређење римске републике - Зна где се налази Картагина - Зна, уз помоћ наставника, да опише Пунске ратове (Ко ратује? Узрок? Ток? Време?) - Са карте зна да 	<ul style="list-style-type: none"> - Зна да опише друштвено уређење Рима: патрицији и плебејци - Уме да упореди друштвена уређења држава Старог века, које су раније учили - Зна ко су конзули - Уме да опише значај Народне скупштине и Сената у Римској републици - Зна да објасни појам Пирова победа - Зна да објасни зашто је Рим најразвијенија робовласничка држава Старог века - Зна да покаже 	<ul style="list-style-type: none"> - Уме да се писано, усмено и визуелно изражава на разумљив и уверљив начин - Уме да решава сложеније проблемске ситуације - Уме критички да вреднује дате податке или изворе - Извршава радне задатке компетентно и самостално, показује иницијативу 	<ul style="list-style-type: none"> - Пореди и разврстава садржаје на основу више критеријума истовремено - Из текста издваја најзначајније информације и изводи закључке на основу њих. - Извршава радне задатке компетентно и самостално 	<ul style="list-style-type: none"> - Уме усмено, писано и визуелно да одговори на захтеве - Разуме и повезује појаве, процесе и односе - Разликује битно од небитног главно од споредног - Извршава радне задатке компетентно уз минимум помоћ 	<ul style="list-style-type: none"> - Уме усмено, писано и визуелно да се изражава - Примењује стечена знања у добро познатим једноставним ситуацијама - Познаје и разуме кључне појмове и усвојио је одговарајући речник - Извршава радне задатке уз значајну помоћ и/или надзор
---------------	--	--	---	---	---	---	--	--	--

				<p>Трајанова табла</p> <p>- Зна да покаже, уз помоћ наставника, на карти: Сингидунум, Наисус, Сирмијум, Гамзиград, Константинопољ</p> <p>- Зна ко су, уз помоћ наставника: Гај Јулије Цезар, Октавијан Август и Константин Велики (306-337)</p> <p>- Зна да наведе хронолошке одреднице Римског царства</p> <p>-Зна да наведе Римске провинције на тлу Србије, уме, уз помоћ наставника, да их прочита са карте</p> <p>- Зна хронолошки прецизно годину и век када је био пад Западног Римског царства (476.г)</p> <p>- Зна да објасни ко су варвари и шта је то Велика сеоба</p>	<p>прочита називе римских провинција</p> <p>- Зна у основним цртама да опише ширење Римске државе</p> <p>- Зна да објасни зашто је Рим најразвијенија робовласничка држава Старог века</p> <p>- Зна ко су: Октавијан Август и Константин Велики (306-337) и у чему је њихов значај</p> <p>- Зна на карти да покаже: Римске провинције на тлу Србије и значајније римске градове на тлу Србије</p> <p>- Зна да објасни појам романизација и да у садашњем времену препозна њене</p>	<p>на карти битку код Кане 216.г.п.н.е и да објасни њен значај.</p> <p>- Зна ко је Ханибал</p> <p>-Са карте зна да прочита називе римских провинција и повеже их са именима данашњих држава, које се ту налазе</p> <p>- Зна да објасни зашто је Рим најразвијенија робовласничка држава Старог века</p> <p>-Зна самостално да опише Пунске ратове</p> <p>- Зна ко је Трајан и у чему његов значај</p> <p>- Зна када је основан</p>				
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--	--

				<p>народа</p> <ul style="list-style-type: none"> - Зна ко су Хуни - Зна да примени појам политеизам на примеру римске религије - Зна да именује главне римске богове: Јупитера, Марса и Венеру - Повезује Хришћанство са монотеизмом - Зна ко је оснивач хришћанства (Исус Христос) - Зна да покаже на карти Јерусалим - Зна ко су апостоли и јеванђелисти и у чему је њихов значај - Зна да именује свету књигу хришћана (Библија) и из чега се састоји (Стари и Нови завет) - Зна да препозна симболе хришћанства 	<p>трагове</p> <ul style="list-style-type: none"> - Зна да објасни од када до када траје Римско царство и како смо поделили тај период - Зна да објасни разлоге за поделу Римског царства крајем IV в и да је покаже на карти - Зна ко су Вандали и уме да објасни њихову улогу у пропадању Царства - Зна да објасни узроке пропадања Римског царства - Зна ко је Тацит и у чему је његов значај - Уме да препозна остатке римске културе на сликама (Колосеум, аквадукт, 	<p>Константинопољ (330.г)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Уз помоћ карте, може да именује државе, које се данас налазе на местима некадашњих римских провинција, као и градове, који су настали на местима некадашњих римских градова на Балкану - Уме да објасни зашто се један период Римског царства зове принципат, а зашто други доминат - Зна којим догађајем и када је почела Велика сеоба народа <p>(Пролазак Хуна кроз Врата народа</p>				
--	--	--	--	---	---	--	--	--	--	--

					<p>латиница, славолуци...)</p> <p>-Зна да објасни појам романизација</p> <p>- Зна да објасни зашто су били прогони хришћана</p> <p>- Зна хронолошки прецизно када и којим документом је признато хришћанство (Милански едикт 313.г.)</p> <p>-Зна да опише живот и делатност Исуса Христоса</p>	<p>375.г.)</p> <p>- Зна ко су Готи и какав је њихова улога у пропадању Римског царства</p> <p>- Зна да упореди основне грчке и римске богове</p> <p>- Уме да препозна елементе римске културе у календару, именима планета</p> <p>-Зна који владар је и када признао хришћанство у Римском царству</p> <p>- Уме да објасни значај Божића и Васкрса за хришћане</p>				
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Разред: ШЕСТИ

Корелација са другим предметима

Географија: средњовековне државе; **Српски језик:** насељавање Словена на Балканско полуострво; хришћанство; мисија и Ћирила и Методија; Немањићи; Мрњавчевићи; Косовски бој;

Ликовна култура: средњовековна култура – успон романике и готике; стилови; иконографија;

Верска настава: насељавање Словена на Балканско полуострво; хришћанство; мисија и Ћирила и Методија; Немањићи; улога цркве у средњем веку.

Наставна област	Наставна тема	Начин остваривања програма	Начин примене и праћења образовних стандарда	Исходи			Критеријуми оцењивања			
				Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво	Одличан 5	Врлодобар 4	Добар 3	Довољан 2
Историјско знање, истраживање и тумачење историје	1. Европа и Средоземље у раном Средњем веку	<p><u>Облици рада:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - фронтални, индивидуални, групни <p><u>Наставне методе:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - монолошка метода - дијалогска метода - рад на тексту 	<p>иницијално тестирање</p> <ul style="list-style-type: none"> - усмена провера - писмена провера - активност на часу 	<p>Зна шта се подразумева под синтагмом Велика сеоба народа</p> <p>Зна да наведе кључне чињенице о Великој сеоби: када је била (375), ко је покренуо (Хуни) и последице: сеоба варварских народа, пад Западног римског царства (476), стварање нових држава на територији ЗРЦ</p> <p>Зна, уз помоћ наставника, да покаже Врата народа, територију ЗРЦ, ИРЦ и варварске државе настале на територији ЗРЦ</p> <p>- Зна да је пад ЗРЦ (476) узет за кључни догађај краја старог и почетка средњег века</p>	<p>-Зна ко су: Хуни, Франци и Атила „Бич божији“</p> <p>-Зна самостално да опише Велику сеобу народа уз показивање на карти</p> <p>-Зна самостално на карти да покаже Врата народа, правац продора Хуна, ЗРЦ, ИРЦ, новонастале државе на територији ЗРЦ</p> <p>- Зна коначну судбину тих новостворених варварских држава и народа који су их створили (нестали, асимилovali се, освојени...)</p> <p>-Зна да објасни</p>	<p>- Зна целовито, самостално, течно, узрочно-последично, уз коришћење карте, да опише Велику сеобу народа</p> <p>-Зна да повеже одређене топониме, који се данас налазе у Европи са некадашњим народима, који су нестали кроз историју (Ломбардија, вандализам, Баварска, Саксонија, Венеција, Нормандија, Литланд, Мађарска-Хунгарија, Енглеска, Фрушка гора-Фрузи, Франци...)</p> <p>- Зна да у</p>	<p>-Уме да се писано, усмено и визуелно изражава на разумљив и уверљив начин</p> <p>-Уме да решава сложеније проблемске ситуације</p> <p>-Уме критички да вреднује податке или изворе</p> <p>-Извршава радне задатке компетентно и самостално, показује иницијативу</p>	<p>-Пореди и разврстава садржаје на основу више критеријума истовремено</p> <p>-Из текста издваја најзначајније информације и изводи закључке на основу њих.</p> <p>-Извршава радне задатке компетентно и самостално</p>	<p>-Уме усмено, писано и визуелно да одговори на захтеве</p> <p>-Разуме и повезује појаве, процесе и односе</p> <p>-Разликује битно од небитног главно од споредног</p> <p>-Извршава радне задатке компетентно уз минимум помоћ</p>	<p>-Уме усмено, писано и визуелно да се изражава</p> <p>-Примењује стечена знања у познатим једноставним ситуацијама</p> <p>-Познаје и разуме кључне појмове и усвојио је одговарајућу и речник</p> <p>-Извршава радне задатке уз значајну помоћ и/или надзор</p>

					<p>појам вандализам, као и како је настао</p> <p>- Развијање умења коришћења градива у другачијој форми. Уме да изради интервју са Атилом</p>	<p>оквиру процеса сеоба (не баш у вези са Великом сеобом народа) исприча основне чињенице о Виконзима (Норманима) и њиховој сеоби, насељавање Енглеске 1066- Виљем Освајач и Нормандије, као и Јужне Италије.</p> <p>- Уме да напише састав: Мој сусрет са Атилом</p>				
				<p>-Зна самостално на карти да покаже Франачку државу и Рим</p> <p>-Зна да именује модерне државе које су настале распадом Франачке државе и зна да их покаже на карти, уз помоћ наставника</p> <p>-Зна основне карактеристике</p>	<p>- Зна прецизно, са разумевањем да опише вазалне односе (зашто се ступа у вазалне односе,обавезе сениора према вазалу и вазала према сениору)</p> <p>-Зна да опише односе између феудалаца и кметова</p> <p>-Зна да опише</p>	<p>друштва и односе између појединих слојева</p> <p>-Зна да упореди положај кмета и роба</p> <p>-Зна да уп- Зна целовито и јасно да опише структуру феудалног ореди</p>				

				<p>натуралне привреде (размена робе за робу)</p> <p>-Зна ко су Романи, да су Франци романизовани Германи</p> <p>-Зна да је Карло Велики најпознатији Франачки владар (прво краљ, па цар)</p>	<p>разлике међу слојевима, на основу слика (властела, трговци, свештенство, кметови, витезови)</p> <p>-Зна да опише ко су витезови, како се постаје витезом и која је његова улога у феудалном друштву</p> <p>- Уме да протумачи пирамидалну структуру феудалног друштва</p>	<p>робовласничко и феудално друштво</p>				
				<p>-Зна да су Источно римско царство- Византија-Ромејско царство синоними</p> <p>-Зна да становници Византије себе зову Ромејима</p> <p>-Зна да је главни град Византије- Цариград- Константинопољ (Визант, Истанбул- Други Рим)</p>	<p>-Зна ко је Карло Велики и по чему је познат</p> <p>-Зна да је Франачком владала династија Каролинга</p> <p>-Повезује и зна да опише процес преображаја, некадашње римске провинције</p>	<p>-Целовито, јасно, течно, уз показивање на карти, објашњава настанак, развој и нестанак Франачке државе (Хлодовех, крштење, настанак државе (крV. /поч.VI); Карло Мартел- 732.-битка код</p>				

				<p>-Зна да Византијом влада цар (да по срв. идеологији на свету може бити само један цар)</p> <p>-Зна да на карти покаже Источно римско царство, Цариград, Средоземље</p> <p>-Зна ко су Константин Велики и Теодосије и зашто су важни за настанак Ромејског царства (313-Милански едикт; 330-оснивање Цариграда, 394-признавање хришћанства за једину веру у Царству; 395.подела царства на Источно и Западно) уз помоћ наставника</p> <p>-Зна да наведе основне карактеристике Византије: хришћанство, римска култура, римско право</p> <p>-Зна ко је Јустинијан (</p>	<p>Галије која је постала данашња Француска</p> <p>- Зна да опише главне карактеристике природне привреде и да објасни зашто је у раном средњем веку била преовлађујућа у Западној Европи</p> <p>-Зна да, уз помоћ наставника, опише везаност Франачке државе и њених владара са Римокатоличком црквом (Крштење-Хлодовех-настанак државе; Пипин Мали-стварање папске државе, а он преузима престо Франачке од Меровинга; папа крунише Карла Великог, 800.г., а овај ширећи државу, шири хришћанство из Рима)</p>	<p>Поатјеа, зауставља Арабљане; Пипин Мали 756.-оснива Папску државу и преузима престо у Франачкој, ствара династију Каролинга, Карло Велики (768-814), шири државу ка истоку: Саси, Баварци, Лангобарди, Авари, Хрвати, распад државе 843.г. у Вердену на: Свето Римско царство- Немачку, Италију и Француску)</p> <p>-Зна да да пример за природну привреду</p> <p>- Зна зашто су се сукобиле владарске идеологије Франачке и Византије, када се Карло</p>				
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--	--

				<p>да је владао у VI веку и да је покушао последњи пут да обнови Римско царство) и зашто је важан</p>	<p>-Зна да опише процес романизације Франака</p> <p>-Зна на карти, самостално да покаже ширење Франачке државе, и државе на које се распала 843.</p> <p>-Зна да опише и протумачи историјску извор: слике „крштење Хлодовеха“ и „крунисање Карла Великог“</p>	<p>Велики прогласио за цара</p>				
				<p>-Зна да је опоравак Византије поч. VII века настао успостављањем тзв. тематског система</p> <p>- Зна да опише основне карактеристике робно-новчане привреде (развијена, размена робе за новац)</p> <p>-Зна да наведе утицаје Византије на суседне народе: право, ширење хришћанства, хеленистичка култура</p>	<p>-Зна да опише основне карактеристике Јустинијанове владавине (време владавине (527-565), освајања Вандала, Острогота и дела Визигота, Теодора, кодификација)</p> <p>- Зна да препозна и истакне добре и лоше стране Јустинијанове владавине</p>	<p>- Зна да целовито, узрочно-последично логично објасни настанак Источног римског царства уз показивање на карти</p> <p>-Зна да целовито, хронолошки јасно, узрочно-последично логично опише владавину цара Јустинијана (</p>				

				<p>(мозаици), архитектура, развој писмености, владарска идеологија, школство, однос према жени...</p> <p>- Уме да прочита једноставне информације из упоредне табеле везане за натуралну и робно-новчану привреду</p> <p>-Зна на слици да препозна и именује мозаик</p> <p>- Повезује Византију са православним хришћанством</p>	<p>- Зна на карти, самостално, да покаже Византију пре, у време, и после Јустинијана</p>	<p>место рођења- Царичин град (Јустинијана Прима)-код Лебана; време владавине (527-565), освајања Вандала, Острогота и дела Визигота, Теодора, Велизар, Нарзес, кодификација, изградња Свете Софије...)</p>				
				<p>-Зна када је (1054) дошло до раскола хришћанске цркве и које су последице тог чина и данас</p> <p>-Зна ко су папа и патријарх и да је папи средиште у Риму, а патријарху у Цариграду</p> <p>- Препознаје хијерархију свештенства које припада</p>	<p>- Зна да је Византија у више прилика зауставила ширење ислама ка Европи</p> <p>- Зна да опише главне карактеристике робно-новчане привреде у Византији и да објасни зашто је та привреда развијенија од</p>	<p>- Зна шта значи и уме да објасни двоглавог орла у хералдици и владарској идеологији Византије (симфонија државе и цркве)</p> <p>-Зна шта је то грчка ватра</p> <p>-Зна да опише односе Франачке и</p>				

				<p>православној, а које римокатоличкој цркви (уме да их повеже) на основу упоредне табеле</p> <p>-Препознаје на сликама верске објекте православне и католичке цркве</p> <p>-Зна шта је то манастир и ко су монаси</p> <p>-Разликује појмове монах и монарх</p> <p>-Зна на карти да покаже где су Рим, Цариград, Јерусалим</p> <p>-Зна да наведе значај хришћанске цркве у средњем веку</p>	<p>натуралне</p> <p>-Зна теоријски и кроз примере да објасни како је Византија утицала на околне народе (ширење хришћанства (Бугари, Руси, Срби, Грци...), прихватање закона (земљорадничког, поморског, Јустинијановог кодекса...); сликарство (фреске, мозаици...); владарска идеологија; писменост (Ћирило, Методије), књижевност, архитектура, церемоније, хералдика...)</p> <p>-Зна хронолошки да поређа: Константина, Теодосија, Јустинијана, (Ираклија, Василија II и Алексија</p>	<p>Византије у време Карла Великог</p> <p>-Зна где је Кијевска Русија и да је њихов кнез Владимир 988.г. женидбом са византијском принцезом прихватио хришћанство</p> <p>-Уочава и истиче разлике тематског система у односу на западноевропск и феудализам и зна његове основне карактеристике: шта је то тема, ко је стратег, а ко стратиот</p> <p>- Зна да опише успон Византије у време Македонске династије (Василије II – Самуило) и у време Комнина (увођење пронијарског</p>				
--	--	--	--	---	---	--	--	--	--	--

					Комнина) -Зна да објасни појмове покрштавање, христијанизација, уопште и на примерима -Зна да опише значај хришћанства, римског права и хеленистичке културе у Византији...(развијени градови, разни системи школства, мозаици, архитектура, управљање државом, латински, па грчки језик, центри ширења хришћанства: Цариград, Антиохија, Александрија, Јерусалим)	система)				
				-Зна када (622) и где се јавља ислам (Арабијско полуострво) -Зна име оснивача	- Зна да опише Раскол хришћанске цркве (време, узрок, последице) -Зна да наведе	- Зна ком рангу и цркви припадају чинови: епископ, надбискуп,				

				<p>ислама (Мухамед)</p> <p>-На карти, уз помоћ наставника, уме да нађе Арабљанско полуострво и да покаже основне правце ширења ислама и државе (Франачка и Византија) које су га зауставиле у раном средњем веку</p> <p>-Зна ко су Арабљани, шта је то арабљански калифат</p> <p>-Именује и препознаје на слици исламску богомољу-цамију</p> <p>-Зна да у нашој земљи има муслимана и да треба да знамо основне -Повезује владаре са титулама и државама где су владали</p> <p>-Разликује верске објекте православних, римокатолика, муслимана</p> <p>-Зна по чему су важни градови: Рим, Цариград, Јерусалим</p>	<p>православну и католичку хијерархију</p> <p>- Уочава и објашњава значај хришћанске цркве у средњем веку</p> <p>- На карти показује подручја утицаја Римокатоличке и православне цркве</p>	<p>бискуп</p> <p>- Зна да целовито опише однос хришћанске цркве у Франачкој и Византији, узроке и развој антагонизма између два центра и на који начин се сукоб продубио и траје до данас</p>				
--	--	--	--	---	---	---	--	--	--	--

				<p>-На линији времена уме да означи најважније догађаје раног средњег века</p> <p>-Издаја најзначајније личности раног средњег века</p> <p>-Зна основне карактеристике натуралне и робно-новчане привреде</p> <p>чињенице о њиховој вери</p> <p>-Зна да су Арабљани Европљанима пренели нпр: бројке, производњу папира, бусолу, барут, прање руку, ношење браде, јоргован, арапске коње, кратке приче (пре свега љубавне) уз помоћ наставника</p> <p>-Зна да се верници ислама зову муслимани</p> <p>-Зна да се верска књига муслимана зове Куран</p>						
					- Зна да објасни појмове: калифат,	- Зна да опише појам и процес исламизације у				

					<p>караван</p> <p>-Зна да опише настанак ислама (ко га је основао, када, где, узрок, последице)</p> <p>-Зна на карти, самостално, да покаже простор настанка ислама и његовог ширења</p> <p>-Зна основне особености ислама као религије (5 пута дневно молитва, одлазак на хаџилук у Меку-Ћаба, давање милостиње, забрана конзумирања алкохолних пића, пост)</p> <p>-Зна да опише арабијско-европске односе у раном средњем веку</p> <p>- Зна уз помоћ табеле да упореди особине ислама и</p>	<p>раном средњем веку</p> <p>-Зна да објасни појам калиф и хиџра</p> <p>-Зна целовито узрочно-последично, уз коришћење карте, течно да опише настанак и развој ислама и ко га је и када зауставио (732. Карло Мартел, Франачка и 717.-Опсада Цариграда, Византија)</p> <p>-Зна где је Мека и зашто је важна за муслимане</p> <p>- Зна самостално да упореди основне карактеристике ислама и хришћанства</p> <p>-Зна тематски да повеже догађаје и личности</p>				
--	--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

					хришћанства	(Велика себа народа, пад Западног римског царства, осамостаљење Византије и учвршћивање хришћанства-IV и V век) -Зна да повеже савременике (Мухамед - Ираклије; Василије II – Самуило) - Зна да уради мапу ума за рани средњи век				
2. Срби, остали Јужни Словени и њихови суседи у раном средњем веку.	<u>Облици рада:</u> - фронтални, индивидуални, групни <u>Наставне методе:</u> - монолошка метода - дијалошка метода - рад на тексту	- усмена провера - писмена провера - активност на часу	-Зна у главним цртама да опише словенске обичаје и веровања (пагани, Перун, Световид, виле, жртвују животиње; живе по шумама, поред воде, праве куће са више излаза; углавном се баве земљорадњом, мање сточарством; живе у демократији, често се свађају, ослобађају	-Зна самостално да на карти покаже наведене појмове, као и границе словенских територија у Европи у средњем веку: Лаба (Елба), Балтичко море, Јадранско море, Црно море, реке Дњепар, Дунав	-Уме да повеже и објасни сеобе Словена и Велику сеобу народа -Зна да упореди територијални распоред и имена словенских племена у средњем веку и данас, уз помоћ историјских	-Уме да се писано, усмено и визуелно изражава на разумљив и уверљив начин -Уме да решава	-Пореди и разврстава садржаје на основу више критеријума истовремено -Из текста	-Уме усмено, писано и визуелно да одговори на захтеве -Разуме и	-Уме усмено, писано и визуелно да се изражава -Примењ ује стечена	

				<p>заробљенике после неког времена, воле музику...)</p> <p>-Зна да препозна и разликује словенски и латински календар</p> <p>-Зна да наведе узроке словенских сеоба</p> <p>-Зна да именује и на карти, уз помоћ наставника, покаже области које насељавају Источни, Западни и Јужни Словени</p> <p>-Зна да именује и на карти покаже, уз помоћ наставника, где се налазе Јужни Словени и племена која њима припадају: Словенци (Карантанци), Хрвати, Срби и Бугари</p> <p>-Зна да разликује израз Словен, Словак и Словенац</p>	<p>-На одломцима (примерима) из српских бајки и народних јуначких песама препознају и издвајају остатке прасловенске религије (паганства нпр. вила Равијојла...)</p> <p>-Зна да објасни како то Словени одлучују „у демократији“ на основу текста из историјског извора</p> <p>-На основу текстова Прокопија и Псеудо-Маврикија умеју да издвоје словенске обичеје и веровања (начин живота, облачења, одлучивања у племену и на основу тога да напише есеј „Ја, Словен из шестог века“)</p> <p>-Зна да упореди територијални</p>	<p>карти и самостално</p> <p>- Зна да наведе последице Немачког продора на Исток (неслога словенских племена Љутића, Бодрића, остатка Лужички Срби, сви германизовани, притисак римокатоличке цркве, Словаци протестанти, Чеси атеисти...)</p> <p>-На основу топонимије Европе зна да закључи где су се све простирала словенска племена</p>	<p>сложеније проблемске ситуације</p> <p>-Уме критички да вреднује дате податке или изворе</p> <p>-Извршава радне задатке компетентно и самостално, показује иницијативу</p>	<p>издваја најзначајни је информације и изводи закључке на основу њих.</p> <p>-Извршава радне задатке компетентно и самостално</p>	<p>повезује појаве, процесе и односе</p> <p>-Разликује битно од небитног главно од споредног</p> <p>-Извршава радне задатке компетентно уз минимум помоћ надзор</p>	<p>знања у добро познатим једноставним ситуацијама</p> <p>-Познаје и разуме кључне појмове и усвојио је одговарајућ и речник</p> <p>-Извршава радне задатке уз значајну помоћ и/или надзор</p>
--	--	--	--	---	---	--	--	--	---	--

					<p>распоред и имена словенских племена у средњем веку и данас, уз помоћ историјских карти и наставника</p> <p>-Зна да на простору Немачке постоје (још увек) Лужички Срби</p>					
				<p>-Зна која племена припадају Јужним Словенима и да су Срби-Јужни Словени</p> <p>- Зна на карти да покаже области где су се населили Бугари (680) и Мађари (890) и када (век)</p> <p>-Зна последице досељавања Бугара и Мађара (стварање моћних држава, мађаризација Словена, словенизација Бугара)</p> <p>-Зна , на основу предходног градива, да наведе основне карактеристике односа Јужних</p>	<p>- Зна где су се, када и зашто населили Авари и шта је са њима било на крају (постоје ли данас?)</p> <p>-Зна основне чињенице о отпору Словена Византији (да је највећи устанак био под царем Самуилом и да опише тај сукоб између њега и Василија II Македонца)</p> <p>-Зна основне чињенице о Мађарском краљевству (890-</p>	<p>-Зна самостално и целовито, узрочно-последично јасно, о пореклу Авара, њиховом доласку у Панонију и како су нестали (искористити Ајнхардов текст у коме описује пораз Авара од Карла Великог)</p> <p>-Зна да покаже простор који је заузимала Самулова држава, Охрид, Беласицу</p> <p>-Зна целовито да опише однос</p>				

				<p>Словена са Франачком и Византијом у раном средњем веку (освајали нас, христијанизовали, асимилovali, културно утицали...)</p> <p>-Зна на карти да покаже, уз помоћ наставника, Балканско полуострво, Јужне Словене и њихове суседе (Византију, Франачку, Мађарску-Угарску, Бугарску)</p> <p>-Зна да су Мађарска и Угарска једно исто</p>	<p>досељавање, уништили Велику Моравску, 955-битка код Леха-Немци зауставили њихов продор у Средњу и Западну Европу, 1000.г.- Стефан прима хришћанство, први краљ; раздвојили Западне и Јужне Словене)</p> <p>-Зна на карти самостално да покаже наведене појмове</p> <p>-Зна ко је у Панонској низији био по хронолошком редоследу од IV до X века (Хуни, Авари, Мађари), шта се десило са тим народима до данас, а шта са Словенима који су се налазили на том подручју</p> <p>-Изражава свој став о (критичко мишљење) историјском</p>	<p>Јужних Словена према суседима и које су данас последице тадашњих дешавања</p> <p>-Заузима критички став према непознаницама у историји, о којима историчари из разних разлога, не желе, не умеју или неће да пишу (нпр. проблем аутохтоности Словена...Илира)</p>				
--	--	--	--	---	---	---	--	--	--	--

					<p>догађају (према пораженим Словенима које је у бици на Беласици (1014) победио Василија II Македонца, на основу текста византијског хроничара Скилице о поразу Самуилове војске)</p> <p>- Зна основне чињенице о пореклу Албанаца (Шиптара) и Румуна</p>					
				<p>-Зна, уз помоћ наставника, да покаже на карти српске земље у раном средњем веку: а обавезно зна где су Босна, Зета и Србија (Рашка)</p> <p>- Зна да је, за сада, прва позната српска династија династија Властимировића</p> <p>-Зна да смо у њихово време прихватили хришћанство</p>	<p>-Зна да дефинише појам кнез</p> <p>-Самостално на карти показује српске земље уз показивање граница између једне и друге</p> <p>-Зна да закључи о ком периоду и о ком догађају, је реч, у тексту Константина Порфирогенита о обнављању Србије у време</p>	<p>-Зна да опише појмове жупа и жупан</p> <p>-Повезује знања из ове лекције са предходном, описује односе са Бугарском и Византијом (пре свега, у време Симеона) и даје свој став о позицији Србије према њима и поступцима владара из ове</p>				

				<p>-Зна на лози Властимировића да прочита основне податке о родбинским односима (нпр.ко је отац, ко су браћа, за време ког владара су Срби покрштени, ако се зна да је то било у 2/2 IX века)</p> <p>-Зна да прочита једноставне информације из текста Константина Порфирогенита о обнављању Србије у време Часлава</p>	<p>Часлава као и да одреди угао гледања писца</p> <p>-Без помоћи, се сналази на лози Властимировића (хронолошки редослед владара, принцип наслеђивања...)</p> <p>-Зна да су Бугарска и Византија користиле међусобне сукобе у породици Властимировић да остваре свој утицај у Србији</p>	<p>династије</p> <p>-Зна да уочи на лози Властимировић а, како су потомци добијали презимена у то време; зашто не знамо више о женским члановима лозе</p> <p>-Зна самостално да исприча главне карактеристике владавине Властимировић а (од када до када владају-векови, ко је први, а ко последњи познати члан те династије, покрштавање Срба, борба за самосталност против Византије и Бугарске, међусобне борбе у династији, кнезови)</p>				
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--	--

				<p>- Зна, уз помоћ наставника, да покаже на карти српске земље у раном средњем веку: а обавезно зна где су Босна, Зета и Србија (Рашка)</p> <p>- Зна да је династију Властимировић наследила династија Војислављевић</p> <p>-Повезује Властимировиће са Рашком, а Војислављевиће са Дукљом (Зетом)</p> <p>-Зна на лози да прочита хронолошке границе владавине обе династије</p> <p>-Емотивно саосећа и уме да прочита једноставне информације из легенде о Владимиру и Косари из Летописа попа Дукљанина</p> <p>-Зна по коме је и зашто династија Војислављевић понела име</p> <p>-Зна да препозна и</p>	<p>- Зна да интерпретира легенду о Владимиру и Косари и повеже је са предходним градивом (царством Самуиловим)</p> <p>- Зна да опише и истакне кључне моменте владавине српским земљама династије Војислављевић (Владимир-први светац међу српским владарима, Војислав-ослободио је од Византије; 1077.Михаило Војислављевић постао краљ, а у време Бодина је била територијално највећа...)</p> <p>-Зна на основу понуђених лоза да на линији времена значи периоде владавине - хронолошки</p>	<p>-Зна да целовито, јасно, узрочно-последично логично, у главним цртама опише успон и пад Дукље у XI веку</p> <p>-Зна да критички размотри и опише односе између Дукље у XI веку и околних земаља (Византија, Самуилово царство, Нормани, Римокатоличка црква...)</p> <p>-Зна да прочита податке о Вукановићима – на основу лозе Вукановића (да су наследили Војислављевиће , да су владали срп.земљама у ½ XII века и да су их наследили Немањићи, да су били у пријатељским и родбинским</p>				
--	--	--	--	---	---	---	--	--	--	--

				повеже име владара и династију из које долази	редослед српских династија (Властимировић, Војислављевић, Вукановић)	везама са Угрима, да су били у родбинским везама са Војислављевићима и Немањићима, па то повезати са структуром феудалног друштва и позицијим крупних феудалаца у њему...)				
				<p>-Зна у главним цртама да опише мисију Ћирила и Методија (863-век, почетак мисије ширења хришћанства, преведене верске књиге на старословенски) уз помоћ наставника</p> <p>-Зна да су Ћирило и Методије саставили глагољицу, а Климент и Наум ћирилицу</p> <p>-Повезује мисију Ћирила и Методија са Расколом хришћанске цркве (зна на којим подручјима и зашто се баш ту писала:</p>	<p>-Зна у главним цртама да опише мисију Ћирила и Методија (863, почетак мисије ширења хришћанства; глагољица; преведене верске књиге на старословенски, Цариград, Охрид, Климент и Наум; последице: Срби и Бугари прихватили хришћанство из Цариграда и пишу ћирилицом)</p> <p>-Зна самостално</p>	<p>- Зна целовито узрочно-последично логично да опише мисију Ћирила и методија уз сагледавање опште војно-политичке ситуације у Великој Моравској 2/2 IX века и почетка X-ог (Немачко свештенство, германизација, служење на латинском, оправдавање</p>				

				<p>глагољица, латиница, ћирилица)</p> <p>-Зна да именује најзначајнију српску књигу овог периода: Мирослављево јеванђење</p> <p>-Зна како су украшаване књиге, а како верски објекти у раном средњем веку</p> <p>-Зна да прочита једноставне информације из текста Житије Ћирила и Методија (о тражењу хришћанских мисионара из Византије од стране словенских кнезова: да именује ко тражи помоћ, од кога и зашто?)</p>	<p>да анализира одломак из текста Житије Ћирила и Методија о тражењу хришћанских мисионара из Византије од стране словенских кнезова: (где су владали кнезови који траже помоћ (показати и на карти); који је главни проблем који истичу у ширењу хришћанства и шта траже од цара Ромеја)</p> <p>- Зна на карти да покаже, на Балкану, подручја утицаја римокатоличке и православне цркве</p> <p>-Зна на примерима да уочи и издвоји главне особине средњовековне културе код Јужних Словена (феудални и</p>	<p>код папе, долазак Мађара и протеривање ученика, где су одишли њихови ученици и које то последице вуче са собом- глаголаши, Срби и Бугари- ћирилица...)</p> <p>-Зна да опише последице хришћанизације на Балкану; зна да на лози Властимировића прецизно пронађе за време ког владара смо примили хришћанство и на који начин знамо да се то десило (прво хришћанско име у владарској лози-Стефан)</p> <p>- Зна на примеру слике из Мирослављевог јеванђеља да препозна и дефинише</p>				
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

					верски карактер) - Зна зашто је значајно Мирослављево јеванђеље (уврштено је међу 100 највреднијих књига света, мађу најлепше украшеним књигама средњег века)	минијатуру				
				-Зна дефиницију појма монархија, република и сталешка монархија. -Зна да именује сталеже и како учествују у власти -Зна начине наслеђивања у династији -На примеру познатих лоза Властимировић, Војислављевић и (још непознате Немањић) препознаје примере за принципе наслеђивања власти -Зна да повеже државу (оне које смо учили Франачка,						

				Византија, Венеција, Србија) са њеним државним уређењем - Уме да повеже државу и титулу владара						
3. Европа у позном средњем веку.	<u>Облици рада:</u> - фронтални, индивидуални, групни <u>Наставне методе:</u> - монолошка метода - дијалогска метода - рад на тексту	- усмена провера - писмена провера - активност на часу	Зна дефиницију појма монархија, република и сталешка монархија. -Зна да именује сталеже и како учествују у власти -Зна начине наслеђивања у династији -На примеру познатих лоза Властимировић, Војислављевић и (још непознате Немањић) препознаје примере за принципе наслеђивања власти -Зна да повеже државу (оне које смо учили Франачка, Византија, Венеција, Србија) са њеним државним уређењем - Уме да повеже државу и титулу	-На примерима лоза српских династија закључује о принципима наслеђивања власти -Зна основне чињенице о Светом-римском царству (Немачкој), Енглеској и Француској у периоду развијеног феудализма - Зна да објасни узрок сукоба између Римокатоличке цркве и владара великих западноевропских држава - Зна да објасни узрок слагања	-Зна да објасни важност Магна карте и Златне буле за ограничавање власти владара -Целовито анализира однос Римокатоличке цркве са западноевропским земљама у овом периоду	-Уме да се писано, усмено и визуелно изражава на разумљив и уверљив начин -Уме да решава сложеније проблемске ситуације -Уме критички да вреднује дате податке или изворе -Извршава	-Пореди и разврстава садржаје на основу више критеријума истовремено -Из текста издваја најзначајније информације и изводи закључке на основу њих. -Извршава	-Уме усмено, писано и визуелно да одговори на захтеве -Разуме и повезује појаве, процесе и односе -Разликује битно од небитног главно од	-Уме усмено, писано и визуелно да се изражава -Примењује стечена знања у добро познатим једноставним ситуацијама -Познаје и разуме кључне	

				владара	<p>између Римокатоличке цркве и владара великих западноевропских држава</p> <p>-Зна разлику између монархије и републике</p>		<p>радне задатке компетентно и самостално, показује иницијативу</p>	<p>радне задатке компетентно и самостално</p>	<p>споредно</p> <p>г</p> <p>-Извршава</p> <p>радне задатке</p> <p>компетентно</p> <p>уз минимум</p> <p>помоћ</p>	<p>појмове и усвојио је</p> <p>одговарајући и речник</p> <p>-Извршава</p> <p>радне задатке</p> <p>уз значајну помоћ и/или надзор</p>
					<p>-Целовито описује владара, његов положај, живот на двору</p> <p>-Самостално и целовито описује живот на селу и у граду у средњем веку, на основу изабраних историјских извора</p> <p>-Свеобухватно описује живот</p>	<p>- Примерима из предходних лекција илуструје своје излагање о свакодневном животу у средњем веку</p> <p>-Упореди живот у Византији и Западној Европи (дворови</p>				

					<p>жене у средњем веку на основу понуђених материјала - историјских слика (село-град; богати-сиромашни; исток-запад)</p> <p>-Уочава и издваја основне карактеристике утицаја хришћанске цркве на све друштвене слојеве у средњем веку</p> <p>-Упоредије живот у средњем веку са данашњим начином живота</p>	<p>владара, величина градова, положај жена, утицај хришћанске цркве на свакодневни живот, однос владара и хришћанске цркве; владарска идеологија истока и запада)</p>				
						<p>-Зна ко су: Фридрих Барбароса, Ричард Лавље Срце, Саладин и и зашто су они важни</p> <p>-Зна да опише улогу Млетачке републике у IV крсташком походу</p>				

						<p>- Зна главне крсташке државе и уме да их покаже на карти</p> <p>-Зна критички да процени крсташке походе-(почетну идеју и резултате; односе крсташа и Византије, као и однос Римокатоличке и православне цркве после ових похода, развијање трговине и културна размена)</p>				
						<p>-Зна дефиницију појма цех (еснаф) и уме да опише њихову организацију</p> <p>- Зна да опише узроке настанка развијених и великих градова у Западној Европи, као и све последице,</p>				

						<p>које су настале из тог развоја</p> <p>-Уочава и издваја добре и лоше стране живота у средњовековним градовима</p> <p>-Зна да упореди градове средњег века са савременим градовима у форми табеле (занимања људи, изглед града, чистоћа, култура...)</p>				
						<p>-Уме критички јасно да упореди културне области у Европи у средњем веку</p> <p>-Зна да је отворена Сорбона у Паризу, а потом Оксфорд у Енглеској, па Кембриџ, универзитети,</p>				

						који и данас постоје -Зна ко је Марко Поло и зашто је он важан				
4. Срби и њихово окружење у позном Средњем веку	<p><u>Облици рада:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - фронтални, индивидуални, групни <p><u>Наставне методе:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - монолошка метода - дијалогска метода - рад на тексту 	<ul style="list-style-type: none"> - усмена провера - писмена провера - активност на часу 	<p>-Зна самостално на карти да покаже Рашку, Византију и Угарску; уз помоћ наставника показује Студеницу и Хиландар</p> <p>-Зна ко је Стефан Немања и зашто је важан за развој српске државе (време владавине- век, родоначелник Немањића, осамостаљује Србију од Византије, велики задужбинар: Студеница, Хиландар,</p> <p>-Зна да је са сином Савом основао Хиландар</p> <p>-Зна на лози да покаже Стефана Немању и његове синове</p>	<p>-Зна да је Стефан Немања задужбинар манастира Ђурђеви Ступови и где се налази тај манастир</p> <p>-Зна дефиницију појма јеретик</p> <p>-Зна ко су синови Стефана Немање и на који начин су они својим женидбено-удабеним везама представљали одбрамбену дипломатију Србије</p> <p>-Зна да опише однос Стефана Немање и СПЦ (монах Симеон, протерао јеретике)</p>	<p>-Зна узрочно-последично логично, хронолошки тачно да опише Србију у време потомака Стефана Немањића</p> <p>-Зна да целовито опише владавину Уроша I, уз показивање на карти</p> <p>- Зна да опише чиниоце (унутрашње и спољашње) који су учествовали у смењивању са власти синова Стефана Немањића</p>	<p>-Уме да се писано, усмено и визуелно изражава на разумљив и уверљив начин</p> <p>-Уме да решава сложеније проблемске ситуације</p> <p>-Уме критички да вреднује дате податке или изворе</p>	<p>-Пореди и разврстава садржаје на основу више критеријума истовремено</p> <p>-Из текста издваја најзначајније информације и изводи закључке на основу њих.</p> <p>-Изврша</p>	<p>-Уме усмено, писано и визуелно да одговори на захтеве</p> <p>-Разуме и повезује појаве, процесе и односе</p> <p>-Разликује битно од небитног</p>	<p>-Уме усмено, писано и визуелно да се изражава</p> <p>-Примењује стечена знања у добро познатим једноставним ситуацијама</p> <p>-Познаје и разуме кључне</p>	

					<p>- Уме да примени знање о суштини вазалних односа на примеру односа између Византије и Србије у доба Стефана Немање</p> <p>-Зна да покаже на карти Свету Гору</p>		<p>-Извршава радне задатке компетентно и самостално, показује иницијативу</p>	<p>ва радне задатке компетентно и самостално</p>	<p>главно од споредно г -Извршава радне задатке компетентно уз минимум помоћ</p>	<p>појмове и усвојио је одговарајућ и речник -Извршава радне задатке уз значајну помоћ и/или надзор</p>
				<p>-Зна ко су Стефан Немањић и Свети Сава и зашто су важни за осамостаљење и развој српске државе</p> <p>-Зна када је Србија постала краљевина (1217), а када је СПЦ постала самостална на рангу архиепископије (1219)</p> <p>-Зна да именује првог</p>	<p>- Зна да је Стефан Немањић задужбинар манастира Жича</p> <p>-Зна да опише и објасни процес добијања самосталности СПЦ</p> <p>-Зна да опише и објасни живот, значај и дело Светог Саве (Хиландар,</p>	<p>-Зна ко је Симонида и у чему је била потреба и суштина њеног брака са Милутином</p> <p>-Зна да опише споразум (када, зашто је донет, како гласи) и последице које је донео у наредним</p>				

				<p>краља из лозе Немањића и првог српског архиепископа</p> <p>- На линији времена уме да означи кључне догађаје у Србији у време Стефана Немање и Стефана Немањића</p> <p>-Зна на лози Немањића да покаже потомке краља Стефана Првовенчаног</p> <p>-Зна на сликама да препозна Стефана Немању, Стефана Немањића и Светог Саву</p>	<p>типици, Номоканон, архиепископ, два пута ходочастио, учествовао у дипломатским преговорима, Житије св. Симеона, учио народ, отварао школе, уредио црквену организацију у Србији...)</p> <p>-Зна шта је то Номоканон (законоправило) или Крмчија св. Саве и зашто је оно важно за српску државу</p> <p>-Зна на карти да покаже Никејско царство и Епирску деспотовину, Жичу, Свету Гору</p> <p>-Зна да опише владавину Стефана Немањића</p>	<p>деценијама</p> <p>-Уме да изради пано на теме: Милутин, Србија у XIII веку, жене српских владара XIII века, уз сугестије наставника како да уради и где да нађе литературу (Српске династије, Српско наслеђе, сајт Растко, енциклопедије...)</p> <p>-Зна да направи паралелне линије времена за Србију и Византију у XIII веку, са унетим најзначајнијим догађајима (онолико колико се учи у школи) за једну и другу државу</p> <p>- Зна ко је Данило II и зашто је важан, на основу одломка из</p>				
--	--	--	--	--	---	---	--	--	--	--

						његовог дела Животи краљева и архиепископа српских (обнова Хиландара, помирио Драгутина и Милутина, помирио Милутина и С. Дечанског, написао Животи краљева и архиепископа српских)				
				<p>-Зна на лози Немањића да покаже потомке краља Првовенчаног и прочита године владавине и ко су им супруге и на њиховом примеру да схвати да су брачне везе биле главна дипломатија у средњем веку</p> <p>-Зна да се први српски новац кује у време краља Радослава</p> <p>-Зна да објасни успон српске државе у време Уроша I (рудари Саси, развој рударства, повећава</p>	<p>- Зна да повеже и објасни положај Србије са женидбено- удадбеним везама српских владара</p> <p>-Зна на карти да покаже Ново Брдо и Рудник, где се налази Дубровачка република</p> <p>- Зна да опише спољно- политичке односе Србије у време краља Уроша I (Дубровник- споразум, Саси- рударство,</p>	<p>-Зна да опише битку на Велбужду (узрок, када је била 1330, где се то налази на карти, ко се сукобио, зашто, последнице)</p> <p>-Зна да објасни како су унутрашњи сукоби у Византији 1341. утицали на однос снага на Балкану, долазак Турака...</p> <p>-Зна целовито,</p>				

				<p>се количина новца, развој робно-новчане привреде)</p> <p>-Зна на карти, уз помоћ легенде, да покаже Србију у XIII веку</p> <p>- Зна када је, где и за време ког краља (Владислава) пренете мошти и сахрањен Свети Сава (у Милешеву)</p> <p>- На линији времена, користећи лозу, зна да обележи владавине српских владара у ½ XIII века</p>	<p>Угарска-женидба сина Драгутина, Јелена Анжујска-жена)</p> <p>-Зна да опише унутрашњо-политичке односе Србије у време краља Уроша I (преузима власт после слабљења бугарског утицаја у Србији, развој рударства, занатства, трговине, ковање новца, сукоб са сином Драгутином)</p> <p>-Зна да издвоји и образложи значај Дубровника за привреду и културу српских земаља (на примеру из локалне историје 9.10.1329.- први помен Ужица у једној дубровачкој задужници)</p> <p>-Зна да су задужбине Уроша I: Сопоћани и Градац (Јелена</p>	<p>течно, узрочно-последично јасно, да опише владавину цара Душана (уз предходно наведено, односи са Дубровником, западом, борба против сепаратизма, са Турцима)</p> <p>-Зна да образложи отпор Византије према Душановој царској титули и у исто време проглашења СПЦ за патријаршију и како се завршио овај сукоб</p> <p>-Зна где су биле престонице Србије у време Душана (Призрен и Скопље) и зна да их покаже на карти</p> <p>-Зна да опише узрочно-последично</p>				
--	--	--	--	--	--	---	--	--	--	--

					Анжујска)	процес померања средишта државе од Стефана Немање до Душана и да то покаже на карти				
				<p>-Зна, на карти, уз помоћ наставника да покаже проширење Србије у време Милутина и да обележи области којима је и даље владао Драгутин и где се налазе њихове познате задужбине</p> <p>-На линији времена, уз помоћ свеске и књиге, зна да обележи кључне догађаје везане за Србију у XIII веку</p> <p>- Зна на лози Немањића да покаже родбинске везе краља Милутина и прочита године владавине и ко су им супруге и на њиховом примеру да схвати да су брачне везе биле главна дипломатија у</p>	<p>-Зна да на карти покаже јужне границе српске државе у време краља Милутина: Охрид-Прилеп-Штип, као и његове задужбине: Грачаницу, Богородицу Љевишку</p> <p>-Зна, на примерима, да опише утицаје Византијске културе у Србији у време Милутина</p> <p>-Зна да критички анализира одломак из текста Теодора Метохита о својој посети двору краља Милутина</p>	<p>-Зна ко је краљ Вукашин и зашто је важан</p> <p>-Зна да образложи зашто се Марко зове краљевић у народним песмама</p> <p>-Зна свеобухватно да анализира међународну позицију Србије у време Уроша V</p> <p>-Објашњава облике и појаве сепаратизма на примерима (самостално ковање новца, успостављање личних дипломатских</p>				

				<p>средњем веку</p>	<p>приликом удаје Симониде: препознаје став писца према српском краљу, однос српског краља према ромејском посланству...</p> <p>-Препознаје и повезује израз Сремски краљ са Драгутином, а Свети краљ са Милутином</p> <p>-Зна да наведе задужбине краља Драгутина: Рача и Свети Ахилије (лок.историја),</p>	<p>односа са другим државама, директно одбијање послушности) и то повезује са знањем о вазалним односима</p> <p>-Даје лични, аргументован став о актерима распадања српске државе</p> <p>-Уме да анализира и раздвоји историјско и неисторијско у песми „Урош и Мрњавчевићи“</p>				
				<p>-На лози Немањића уме да прочита ко је оцаца ко син Стефану Дечанском</p> <p>-Зна да је задужбина Стефана Дечанског-Дечани и да је покаже на карти</p>	<p>-Зна да опише кључне догађаје важне за однос Стефана Дечанског са оцем Милутином и са сином Душаном</p> <p>-Зна да објасни</p>	<p>-Зна да опише друштвено-економску-политичку позицију друштвених слојева у Србији, на основу чланова</p>				

				<p>-Зна да именује члана династије Немањића који је себе прогласио за цара</p> <p>-Зна да покаже на карти Душаново царство</p> <p>-Зна када се СПЦ уздигла на ниво патријаршије (1346) и када је Душан проглашен за цара.</p> <p>-Зна да именује најзначајнији средњовековни српски правни споменик</p> <p>-Зна зашто је и када проглашен Душанов законик (1349)</p> <p>-Зна на линији времена, уз помоћ белешки, лозе, да означи и именује кључне догађаје за ½ XIV века</p>	<p>долазак на власт Стефана Дечанског (грађански рат)</p> <p>-Зна да целовито, узрочно-последично јасно опише кључне моменте Душанове владавине (време владавине, односе са Бугарском и Византијом, проширење Србије, патријаршија, царство, Законик, појава Турака)</p> <p>-Зна да анализира и упореди историјске изворе који са различитих позиција гледају на смену С. Дечанског од стране сина Душана (одломци Григорија Цамблака и Даниловог настављача): зна да одреди позиције оних који пишу,</p>	<p>Законика</p> <p>- Уме да објасни, на примерима, улогу Државних сабора (одлазак Стефана Немање са власти, Дежевски споразум, доношење Душановог законика...)</p>				
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--	--

					позиције учесника у сукобу, временску дистанцу једног и другог писца од описаних догађаја...					
				<p>- Зна да именује последњег владара из династије Немањића</p> <p>- Препознаје облике и појаве сепаратизма на примерима</p> <p>- Уме да препозна главне историјске информације на основу приче о сукобу Николе Алтомановића са кнезом Лазаром и баном Твртком: ко је у сукобу, зашто, последице-лок. историја</p> <p>- Зна да именује три обласна господара, по избору, и да покаже области где се налазе: Вук Бранковић, кнез Лазар</p>	<p>- Зна на карти, уз помоћ наставника, да покаже области Душановог полубрата Симеона, које су се одвојиле одмах по Душановој смрти, од Србије</p> <p>- Зна да образложи разлоге, то јест, право Симеона на српски престо, на основу анализе лозе Немањића</p> <p>- Зна да у главним цртама опише владавину последњег Немањића (кад је владао, распад државе, последњи из лозе)</p> <p>- Зна да покаже области главних</p>	<p>- Упоредиће Босну и Србију у 2/2 XIV века (сличности, разлике, спољнополитичка, унутрашњополитичка ситуација)</p> <p>- Упоредиће верску слику Босне са околним државама: Бугумили</p> <p>- Зна на основу анализе текстова са интернета да уочи несклад и различита тумачења једног истога догађаја (да данашња „босанска наука“ негира и преобличава</p>				

					<p>обласних господара у Србији (Вукашин и Угљеша Мрњавчевићи, Војислав Војиновић, Никола Алтомановић; кнез Лазар, Вук Бранковић, Балшићи)</p> <p>-Зна да препозна и одреди интересе великаша после Душанове смрти на основу, одломка из Историје, Јована Кантакузена</p> <p>-Зна да опише односе између обласних господара после Душанове смрти</p>	<p>досадашња сазнања о средњовековној Босни у складу са својим политичким тенденцијама, на основу упоређивања података о Твртку, бану Кулину, Цркви босанској)</p>				
				<p>-Разликује и именује основне друштвене слојеве у средњовековној Србији</p> <p>-Зна ко су велможе, а ко себри на друштвеној лествици (феудалци- зависно</p>	<p>-Зна да опише државно и друштвено уређење средњовековне Србије</p> <p>-Уме на основу чланова Душановог</p>	<p>-Уме целовито да илуструје примерима феудални и верски карактер српске културе у ср. веку</p> <p>- На основу прочитаног</p>				

				<p>становништво)</p> <p>-Зна да у основним цртама опише државно уређење Србије у ср.веку (сталешка монархија, ко одлучује и како)</p> <p>-Уочава и именује везе српске властеле са властелом околних држава на основу лозе Немањића</p>	<p>законика да уочи битне карактеристике зависног друштвеног слоја (на основу члана Душановог закона о меропсима уме да издвоји основне обавезе мерапаха према властели)</p> <p>- Уочава, процењује и разврстава друштвене слојеве по хијерархији коју имају у члановима о псовци, о чупању браде, о пороти, о убиству у Душановом законику</p>	<p>историјског извора, зна којој врсти ист. извора припада: житија, летописи, родослови, записи, натписи...</p>				
				<p>-Зна на карти самостално да покаже Босну</p> <p>-Именује ком типу држава припада срв.Босна (бан, краљ)</p> <p>- Препознаје династију Котроманића као</p>	<p>-Зна да у главним цртама опише владавину Твртка I (период владавине, кад је и где постао краљ, односи са Србијом: Н. Алтомановић, кнез Лазар-Косовски бој,</p>	<p>-Зна целовито да опише однос хиландарских монаха и Српске срв.државе (Сава, Данило, Теодосије, Доментијан...)</p> <p>-Зна да именује најпознатије</p>				

				<p>владачку династију у Босни</p>	<p>распад државе после његове смрти)</p> <p>-Зна на карти да покаже проширење Босне у средњем веку</p> <p>-Зна да објасни на основу лозе Твртково право на српску круну</p> <p>-Зна основне карактеристике о Цркви босанској (како настаје, јерес, односи са Угарском, последице...)</p> <p>-Именује титуле босанских владара у средњем веку (бан, краљ, 1377.Милешево-Твртко I)</p>	<p>иконе манастира Хиландара: Богородицу Тројеручицу, Богородицу Одигитрију и Христоса Пантократора и да их препозна на сликама</p>				
				<p>-Зна да именује писма којима су Срби писали у средњем веку, као и језик на коме су писали</p> <p>-Зна да наведе значај Мирослављевог јеванђеља – именује</p>	<p>-Зна да образложи у чему је значај бројних задужбина у Србији, уме да повеже владајућу династију и њене односе са СПЦ</p>	<p>-Зна тематски да повеже догађаје и личности (Стефан Првовенчани-краљевина; Сава-аутокефалност;</p>				

				<p>га као најстарији сачувани српски писани споменик ћирилицом</p> <p>-Зна ко су Свети Сава и Јефимија и у чему је њихов значај за српску културу</p> <p>-Зна да препозна и опише елементе српског грба</p> <p>-Зна да именује правне споменике срв. Србије (Номоканон и Душанов законик)</p> <p>-Зна дефиницију житија и зна да наведе пример из досадашњег градива</p> <p>- Зна да именује Хиландар и Студеницу и зна да покаже на карти где се налазе, као и ко су њихови ктитори</p> <p>-Зна зашто је и када проглашен Душанов законик (1349)</p>	<p>- Зна да именује Жичу и Грачаницу и зна да покаже на карти где се налазе, као и ко су њихови ктитори</p> <p>- Зна да дефинише писане историјске изворе средњег века: житија, летописи, родослови, записи, натписи...</p>	<p>Душан- царство, патријаршија, ширење државе и распад државе...)</p> <p>- Зна да повеже савременике (Сава и Стефан Првовенчани; Твртко I и Лазар; Вукашин и Урош V)</p> <p>- Зна да уради мапу ума за Србију у доба Немањића</p>				
				-Зна ко је и када	-Разуме и зна да					

				<p>основао Хиландар</p> <p>-Зна на карти да покаже Хиландар и Свету Гору</p> <p>-Зна да препозна и именује Хиландар на слици</p>	<p>опише значај манастира Хиландара за српску културу</p> <p>- Зна да су византијски цареви (Македонске династије) допустили да се на Светој Гори створи аутономна монашка територија и зна да је пронађе на карти</p> <p>-Прати савремена дешавања око обнове манастира Хиландар</p>					
				<p>-Повезује владаре са титулама и државама где су владали</p> <p>-Препознаје најзначајније задужбине Немањића на сликама</p> <p>-На линији времена уме да означи најважније догађаје Србије Немањића у позном средњег века</p>	<p>- Зна хронолошки, на линији времена да означи и поређа владаре Србије Немањића</p> <p>-Зна да издвоји главне карактеристике Србије у доба Немањића</p> <p>-Зна да повеже парове</p>					

				-Издаја најзначајније личности Србије позног средњег века -Зна основне карактеристике државног и друштвеног уређења срв.Србије	(задужбина-владар; титула-владар; велможа-феудалац: дело-аутор; себар-кмет) - Уме да објасни однос Немањића и СПЦ					
5. Српске земље у доба османлијског освајања.	<u>Облици рада:</u> - фронтални, индивидуални, групни <u>Наставне методе:</u> - монолошка метода - дијалогска метода - рад на тексту	- усмена провера - писмена провера - активност на часу	-Зна ком типу држава припада Османско царство (апсолутна монархија) и зна да именује владарску династију -Зна да именује друштвене слојеве у Османском царству (војници-спахије, јањичари, раја) -Зна да је главна религија у царству-ислам -Зна да опише у главним цртама Маричку битку (када је била (1371), ко је у њој учествовао и последице) -Зна ко је Марко Краљевић и уме да опише његову	-Зна коју улогу имају султан и Порта у Османском царству -Зна да објасни узроке ширења Османског царства с обзиром на унутрашње уређење државе (војска , пешадија, коњица) - Зна да објасни узроке ширења Османског царства с обзиром на спољно-политичке чиниоце -Зна да објасни начин освајања	-Зна да целовито, узрочно-последично, јасно објасни узроке успона Османског царства и њиховог ширења на Балкану од средине XIV до краја XV века -На примеру Македоније у 2/2 XIV века уме да примени знање везано за узроке и начин ширења Османског царства (међусобни сукоби обласних господара,	-Уме да се писано, усмено и визуелно изражава на разумљив и уверљив начин -Уме да решава сложеније проблемске ситуације -Уме критички да вреднује дате податке или изворе -Извршава радне задатке компетентно и самостално, показује иницијативу	-Пореди и разврстава садржаје на основу више критеријума истовремено -Из текста издаваја најзначајније информације и изводи закључке на основу њих. -Извршава радне задатке компетентно и самостално	-Уме усмено, писано и визуелно да одговори на захтеве -Разуме и повезује појаве, процесе и односе -Разликује битно од небитног главно од споредног -Извршава радне задатке компетентно уз	-Уме усмено, писано и визуелно да се изражава -Примењује стечена знања у познатим једноставним ситуацијама -Познаје и разуме кључне појмове и усвојио је одговарајућу и речник -Извршава радне задатке	

				<p>положај у односу на Османско царство после Маричке битке (вазал)</p> <p>- На основу одломка текста монаха Исаије, савременика Маричке битке, уме да препозна и именује догађај о коме је реч, кључне личности у тексту, да уочи шта се са њима десило</p> <p>-Зна на карти, уз помоћ наставника, да покаже правац ширења Османског царства у Европи (из Мале Азије)</p>	<p>територије од стране Османлија</p> <p>-Зна самостално на карти да покаже ширење Османског царства</p> <p>-Зна да опише и критички сагледа позицију Македоније пре и после Маричке битке</p> <p>-На основу одломка текста монаха Исаије, савременика Маричке битке уме да издвоји његово тумачење тог догађаја, да уочи и опише однос Турака према пораженом народу и која су дешавања пратила тај догађај</p>	<p>потценили су Турке, били су мета сталних упада Турака, после битке вазали, два брата Марка Краљевића су се одселила преко Саве и Дунава-почеци сеоба; Марко као вазал учествује на страни Турака, после његове погибије освојена је потпуно Македонија)</p> <p>-Уме свеобухватно, критички да анализира одломак текста монаха Исаије (уз предходно, број војника који описује-зашто је и да ли је преувеличан; како су реаговали људи на све ове догађаје око Маричке битке тј зашто се каже да су «живи</p>			<p>минимум помоћ</p>	<p>уз значајну помоћ и/или надзор</p>
--	--	--	--	---	--	---	--	--	----------------------	---------------------------------------

						завидели мртвима»)				
				<p>-Зна ко су кнез Лазар, Вук Бранковић и Милош Обилић и зашто су важни</p> <p>-Зна да објасни зашто Србију 2/2 XIV века зовемо Моравска Србија</p> <p>-Зна да опише владавину кнеза Лазара (кључни догађаји: године владавине 1371-1389, престоница, супруга, ктитор, Косовска битка)</p> <p>-Зна да опише кључне догађаје Косовске битке (када-датум, где се налази на карти, ко су сукобљене стране, ко их предводи, ток битке, последице)</p> <p>-Зна да на основу лозе Лазаревића уочи и закључи са ким је све кнез Лазар створио одбрамбени систем око Србије</p>	<p>-Зна ко су Мурат I и кнегиња Милица и зашто су важни</p> <p>-Зна да објасни зашто је кнез Лазар постао водећи обласни господар у Србији, после смрти последњег Немањића (женидба са Милицом-из рода Немањића, рудници, ширење територије, помирио Српску и васељенску патријаршију, ктитор)</p> <p>- Зна целовито да опише владавину кнеза Лазара, користећи поред ове лекције и знања из предходних</p> <p>-Зна целовито, узрочно-последично јасно</p>	<p>- Уочава и на примерима објашњава српску неслогу испољену у време доласка Османлија на Балкан (Византија, Бугарска, обласни господари...)</p> <p>-Зна критички, аргументовано да објасни, изрази став и мишљење везаних за Косовску битку: да ли је то победа или пораз (за обе стране)</p> <p>-Уме да повеже градиво које је учено и уочи кључне догађаје и личности и критички анализира песму „Пропаст царства</p>				

				<p>женидбено- удадбеним везама чланова своје породице</p> <p>-Зна да уочи, издвоји и одговори на једноставна питања везана за песме Косовског циклуса: да објасни о ком догађају је реч, ко су кључне личности, која је порука песме</p> <p>-Развија емотиван однос према појмовима отаџбине и слободе</p>	<p>да опише Косовску битку уз показивање на карти</p> <p>- Зна да опише титулу кнеза и кнежевине</p> <p>-Зна историјске и неисторијске личности, које су учествовале у Косовској бици</p> <p>-Зна где је престоница Моравске Србије (Крушевац) и зна да је покаже на карти</p> <p>-Уме да из песама Косовског циклуса уочи, издвоји и интерпретира угао гледања</p> <p>-Зна да објасни величину и значај Косовске битке на основу порука које нам шаљу народне песме Косовског циклуса</p> <p>-Развија критички</p>	<p>српскога“: које догађаје описује, у ком периоду се они догађају у историји, а у који догађај су стављени у песми; када је песма могла бити писана, са којих територија и у ком временском периоду се српски владари боре против Османлија, са којим осељањем се песма завршава; зашто је број војника и једне и друге стране преувеличан...)</p> <p>-Уме да критички образложи да ли је Вук Бранковић издајник или не</p> <p>-Зна зашто је важна црква Самодрежа</p> <p>- Уме да анализира Запис</p>				
--	--	--	--	--	---	---	--	--	--	--

					и емотиван однос према онима који бране и који издају отаџбину	на Косовском мермерном стубу				
				<p>-На лозама Лазаревића и Бранковића уме да уочи и објасни родбинске везе између ове две властеоске породице</p> <p>-Зна када је Србија постала деспотовина (1402) и ко је био први српски деспот (Стефан Лазаревић)</p> <p>-Зна хронолошки редослед српских деспота</p> <p>-Зна где је била српска престоница у време деспота Стефана (Београд) и зна самостално да је покаже на карти</p> <p>-Зна да именује у каквим је односима била Србија у ½ XV века са Угарском и Османским царством и да на примерима препозна зависност</p>	<p>-Зна да опише владавину Стефана Лазаревића</p> <p>-Зна да опише владавину Ђурђа Бранковића</p> <p>-Зна ко је Мехмед Освајач и зашто је важан</p> <p>-Зна да објасни разлоге померања српске престонице према северу у време српске деспотовине</p> <p>-Зна на карти да покаже деспотовину у време деспота Стефана, у време Ђурђа Бранковића, Ново Брдо, Смедерево</p> <p>-Саосећа са становништвом Новог Брда које</p>	<p>-Зна да опише на које је све начине Србија чувала независност у ½ XV века</p> <p>-Зна свеобухватно, течно, узрочно-последично логично, хронолошки прецизно да опише положај Србије у ½ XV века</p> <p>-Зна да критички опише однос Римокатоличке цркве и западноевропск их земаља према хришћанској Југо-источној Европи, која је била под дугогодишњом</p>				

				<p>Србије</p> <p>-Зна кад је пао Цариград (1453) , а када Србија (1459) под Османску власт</p> <p>-Зна да уочи и повеже: пад Византије, пад Цариграда и крај средњег века, као кључне догађаје историје Европе</p> <p>-Зна на линији времена да уочи и означи кључне догађаје ½ XV века (до 1459)</p> <p>-Зна ко је Јефимија и у чему је њен значај</p> <p>-Зна да наведе најзначајнија дела деспота Стефана Лазаревића</p>	<p>је после великог отпора освојено, а становници, делом убијени, делом продати у робље, раздвојени (уз помоћ одломка текста Константина Михаиловића “Моје успомене“)</p> <p>-Зна да повеже очеве и синове (кнез Лазар-Стефан Лазаревић, Мурат I-Бајазит, Вук Бранковић-Ђурађ Бранковић; Ђурађ Бранковић-Лазар Бранковић)</p> <p>- Зна да опише културни узлет Србије у време деспота Стефана Лазаревића</p> <p>- Зна где се налази, ко јој је ктитор и из ког је периода:Бела црква Каранска-лок историја-</p>	<p>опасношћу од Турака Османлија</p> <p>-Зна да именује задужбине Стефана Лазаревића (Манасија)</p> <p>-Зна да уради семинарски рад, уз сугестије наставника: Знамените жене српског средњег века 1371-1459 (Јефимија, Љубица, Мара Лазаревић-Бранковић, султанија Оливера, султанија Мара, Јерина)</p>				
				-Зна на карти да покаже Босну и	-Зна да објасни узроке слабљења	-Целовито објашњава				

				<p>Херцеговину и Зету</p> <p>- Зна да су их освојили Турци у 2/2 XV века</p> <p>-Зна на лози Бранковића да пронађе везу између њих и последњег краља Босне Стефана Томашевића</p>	<p>Босне после смрти Твртка I</p> <p>-Зна да објасни узроке пада Зете под Османску власт</p> <p>-Зна од када и како је Херцеговина добила тај назив</p> <p>-Зна да именује обласне господаре-лозе, које су владале Зетом у XV веку и њихов хронолошки редослед (Балшићи, Црнојевићи) на основу лозе</p>	<p>ширење Османског царства на Балкану у 2/2 XV века, уз показивање на карти</p> <p>-Зна када су Срби набавили прву штампарију, где се она налазила и које су прве наштампане књиге (1493, Цетиње)</p> <p>- Зна када је Зета пала под Османску власт (1496), Зна када су Босна (1463) и Херцеговина (1482) пале под Османску власт</p>				
				<p>-Зна да наведе узроке сеоба Срба у Угарску</p> <p>-Зна да наведе хронолошке одреднице сеоба Срба у Угарску (2/2 XV века)</p> <p>-Зна, уз помоћ наставника, да покаже правце сеоба</p>	<p>- Зна да објасни где се и зашто Срби насељавају у Угарску</p> <p>- Уме да уочи отпор Срба, кроз анализу песме „Змај Огњени Вук и Порча од Авале“</p>	<p>-Зна ко су Влад Цепеш Дракула и Ђурађ Кастриот Скендербег и зашто су они значајни</p> <p>-Зна целовито да опише последице Османлијских</p>				

				Срба		освајања на Балкану уопште и у односу на Србе - Зна на основу сугестија наставника да напише реферат о манастиру Крушедолу				
				-Повезује владаре са титулама и државама где су владали -На линији времена уме да означи најважније догађаје Србије у XV веку -Издава најзначајније личности Србије у XV веку	- Зна хронолошки, на линији времена да означи и поређа српске деспоте -Зна да издвоји главне карактеристике Србије у доба Деспотовине -Зна да повеже парове (титула-владар; династија-држава; владар-држава)) - Зна да уради мапу ума за Србију у XV веку, уз помоћ наставника	-Зна тематски да повеже догађаје и личности (Стефан Лазаревић-деспотовина, Београд;Ђурађ Бранковић-Смедерево, пад Деспотовине; Мехмед Освајач-пад Византије, Србије и Босне - Зна да повеже савременике (Кнегиња Милица-Јефимија; Деспот Стефан-деспот Ђурађ; Ђурађ Бранковић-Мехмед-				

Наставна област	Наставна тема	Начин остваривања програма	Начин примене и праћења образовних стандарда	Исходи			Критеријуми оцењивања			
				Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво	Одличан 5	Врлодобар 4	Добар 3	Довољан 2
						уради мапу ума за Србију у XV веку				

Разред: СЕДМИ**Корелација са другим предметима**

Географија: државе у новом веку; природне науке – кретање планета око Сунца;

Српски језик: хуманизам и ренесанса – књижевна дела настала у овом периоду; хајдуци и ускоци; правилно и течно изражавање;

Ликовна култура: хуманизам и ренесанса – архитектура, вајарство, сликарство

Верска настава: положај православне цркве и обнова Патријаршије; спаљивање моштију Светог Саве на Врачару.

Историје	<p>ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ</p> <p>ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД НА ПОЧЕТКУ ИНДУСТРИЈСКОГ ДОБА (до средине XIX века)</p>	<p><u>Облици рада:</u> - фронтални, индивидуални, групни</p> <p><u>Наставне методе:</u> - монолошка метода - дијалoшка метода - рад на тексту</p>	<p>иницијално тестирање - усмена провера - писмена провера - активност на часу</p>	<p>Историјски извори за изучавање периода од Индустрijске револуције до завршетка Првог светског рата и њихова сазнајна вредност (материјални, писани, аудио и визуелни).</p> <p>Индустрijска револуција (парна машина и њена примена; промене у друштву – јачање грађанске и појава радничке класе). Политичке револуције (узроци, последице и обележја, европске монархије уочи револуција, просветитељске идеје, примери америчке и француске револуције;</p>	<p>Основне одлике, хронолошки и просторни оквири периода од Индустрijске револуције до завршетка Првог светског рата.</p> <p>Појмови уставности и поделе власти, Декларација о правима човека и грађанина, укидање феудализма). Наполеоново доба (Наполеонова владавина, ратови, тековине, Бечки конгрес). Свакодневни живот и култура(промене у начину живота). Источно питање и балкански народи (политика великих сила, борба балканских народа за ослобођење). Живот Срба под османском и</p>	<p>Зна да објасни значај али и недостатке историјских извора везаних за нови век као и савремено доба.</p> <p>Српска револуција 1804–1835 (основна обележја, ток Првог и Другог српског устанка, последице и значај). Развој модерне српске државе (аутономија Кнежевине Србије, успостава државе, оснивање образовних и културних установа). Црна Гора у доба владичанства (основна обележја државног и друштвеног</p>	<p>-Уме да се писано, усмено и визуелно изражава на разумљив и уверљив начин -Уме да решава сложеније проблемске ситуације -Уме критички да вреднује дате податке или изворе -Извршава радне задатке компетентно и самостално, показује иницијативу</p>	<p>-Пореди и разврстава садржаје на основу више критеријума истовремено -Из текста издваја најзначајније информације и изводи закључке на основу њих. -Извршава радне задатке компетентно и самостално</p>	<p>-Уме усмено, писано и визуелно да одговори на захтеве -Разуме и повезује појаве, процесе и односе -Разликује битно од небитног главно од споредног -Извршава радне задатке компетентно уз минимум помоћ</p>	<p>-Уме усмено, писано и визуелно да се изражава -Примењује стечена знања у добро познатим једноставним ситуацијама -Познаје и разуме кључне појмове и усвојио је одговарајућ и речник -Извршава радне задатке уз значајну помоћ и/или надзор</p>
----------	---	---	--	--	---	---	---	--	--	---

					хабзбуршком влашћу.	уређења). Истакнуте личности: Џејмс Ват, Волтер, Катарина II, Марија Терезија, Робеспјер, Наполеон Бонапарта, вожд Карађорђе, кнез Милош, кнегиња Љубица, Доситеј Обрадовић, Вук Караџић, прота Матеја Ненадовић, Петар I и Петар II Петровић Његош, Сава Текелија, митрополит Стефан Стратимировић.			
	ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД У ДРУГОЈ ПОЛОВИНИ И XIX			Рађање модерних држава, међународни односи и кризе (револуције 1848/49 – „пролеће народа”, политичке идеје, настанак модерне Италије и Немачке, успон САД и	Промене у привреди, друштву и култури (Друга индустријска револуција, људска права и слободе – право гласа, укидање робовласништва,	Истакнуте личности: Ђузеппе Гарибалди, Ото фон Бизмарк, Наполеон III, краљица Викторија, Абрахам Линколн, Карл			

	ВЕКА			грађански рат, борба за колоније у Африци и Азији, Персија, Индија, Кина, опадање Османског царства).	положај деце и жена; култура, наука, образовање, свакодневни живот). Кнежевина и Краљевина Србија и њено окружење (развој државних установа и политичког живота, унутрашња и спољна политика, међународно признање – Берлински конгрес; културна и просветна политика, свакодневни живот; положај Срба под хабзбуршком и османском влашћу).	Маркс, браћа Лимијер, Алфред Нобел, кнез Александар Карађорђевић, кнез Михаило, краљ Милан, краљица Наталија и краљ Александар Обреновић, књаз Никола Петровић, Илија Гарашанин, Јован Ристић, Никола Пашић, Стојан Новаковић, патријарх Јосиф Рајачић, Катарина Ивановић				
	ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА			Међународни односи и кризе (формирање савеза, сукоби око	Краљевина Србија и њено окружење	Истакнуте личности: Алберт Ајнштајн, Пјер				

<p>ДРЖАВА И НАРОД НА ПОЧЕТКУ XX ВЕКА</p>				<p>колонија, Руско-јапански рат, Мароканска криза, Анексиона криза, Либијски рат, балкански ратови). Култура, наука и свакодневни живот (Светска изложба у Паризу, примена научних достигнућа, положај жена).</p>	<p>(Мајски преврат, политички живот, унутрашња и спољна политика; појава југословенства, наука, култура, свакодневни живот, положај Срба под аустроугарском и османском влашћу, Црна Гора – доношење устава, проглашење краљевине; учешће Србије и Црне Горе у балканским ратовима). Велики рат (узроци и повод, савезништва и фронтони, Србија и Црна Гора у рату; преломнице, ток и последице рата; аспекти рата – технологија рата, пропаганда, губици и жртве, глад и епидемије; човек у рату – живот у позадини и на фронту; живот под окупацијом и у избеглиштву; Велики рат у сећању).</p>	<p>и Марија Кири, Сигмунд Фројд, Михајло Пупин, Никола Тесла, Хенри Форд, Вилхелм II, Николај II Романов, Вудро Вилсон, краљ Петар и престолонаследник Александар Карађорђевић, Јован Цвијић, Надежда Петровић, Арчибалд Рајс, Милунка Савић, Флора Сендс, Радомир Путник, Степа Степановић, Живојин Мишић, Петар Бојовић, Јанко Вукотић, Драгутин Димитријевић Апис.</p>				

Разред: ОСМИ**Корелација са другим предметима**

Географија: Европа и ваневропски континенти;

Српски језик: текстови са историјском тематиком; правилно и течно изражавање;

Ликовна култура: сликарство у 19. веку – импресионизам, експресионизам, кубизам;

Музичка култура: Вагнер, Верди, Чајковски, Мусоргски, Сметана...

Биологија, Физика, Хемија, Техничко образовање: развој науке у 19. веку (Фарадеј, Рендген, Пјер и Марија Кири, Никола Тесла, Менделејејев, Едисон, Алфред Нобел, Луј Пастер...).

Наставна област	Наставна тема	Начин остваривања програма	Начин примене и праћења образовних стандарда	Исходи			Критеријуми оцењивања			
				Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво	Одличан 5	Врлодобар 4	Добар 3	Довољан 2

323	<p>1. Свет између Првог и Другог светског рата.</p>	<p><u>Облици рада:</u> - фронтални, индивидуални, групни <u>Наставне методе:</u> - монолошка метода - дијалогска метода - рад на тексту</p>	<p>- усмена провера - писмена провера - активност на часу</p>	<p>- Зна да се Први св. рат завршио мировном конференцијом у Паризу 1919/1920 и зна кључне одлуке на њој(1919-1935):- Немачка главни кривац за рат, нестала 4 царства (Немачко, Османско, Аустро-Угарска, Руско), настанак нових држава (Балтичке републике, Краљевина СХС, Чехословачка), Русија (СССР) није добила ратну одштету, нама нису дали онолико колико смо се жртвовали и колико смо жртвовани; доминација великих сила; ствара се Друштво народа, ко су побеђени, а ко победници - Зна да наведе пет карактеристика међуратног периода по сопственом избору (поред предходно реченог могу бити још: развој САД и Јапана, Велика економска криза; фашизам; Коминтерна</p>	<p>- Уз помоћ наставника излаже Версајску мировну конференцију (када је била (1919-1920), ко одлучује, главне одлуке, последице, настанак Друштва народа, главне одлуке уговора са Немачком (1919)...) -Зна да опише Друштво народа (узрок настанка, време настанка(1919) -Самостално на карти показује промене у Европи после Првог св. рата, упоређује стање пре и после Првог св. рата -Уме целовито да опише организацију Друштва народа (начин функционисања, ефикасност у решавању међународних проблема)</p>	<p>-Зна ко је Жорж Клеменсо -Самостално, целовито, хронолошки логично описује изграђени Версајски систем , са свим кључним карактеристикама света после Првог св. рата, уз показивање на карти -Уме да повеже настанак и деловање Друштва народа, са функцијом Уједињених нација (као почетак и развој система колективне безбедности)- вертикална повезаност -Уме самостално да анализира 14 тачака Вудро Вилсона као и уговоре са пораженим земљама</p>	<p>-Уме да се писано, усмено и визуелно изражава на разумљив и уверљив начин -Уме да решава сложеније проблемске ситуације -Уме критички да вреднује датке податке или изворе -Извршава радне задатке компетентно и самостално, показује иницијативу</p>	<p>-Пореди и разврстава садржаје на основу више критеријума истовремено -Из текста издваја најзначајније информације и изводи закључке на основу њих. -Извршава радне задатке компетентно и самостално</p>	<p>-Уме усмено, писано и визуелно да одговори на захтеве -Разуме и повезује појаве, процесе и односе -Разликује битно од небитног главно од споредног -Извршава радне задатке компетентно уз минимум помоћ</p>	<p>-Уме усмено, писано и визуелно да се изражава -Примењује стечена знања у добро познатим једноставним ситуацијама -Познаје и разуме кључне појмове и усвојио је одговарајући речник -Извршава радне задатке уз значајну помоћ и/или надзор</p>
-----	---	---	---	--	---	---	--	--	--	--

				<p>-Зна на карти, уз помоћ наставника, да покаже главне промене у Европи после Првог св. рата</p> <p>- Зна ко је Вудро Вилсон</p> <p>-Зна ко је Френклин Делано Рузвелт</p> <p>-Зна да објасни појмове: Капиталистичка привреда; Социјалистичка привреда; Економска криза (депресија, рецесија) и економски развој, уз помоћ наставника</p> <p>- Зна да су се у овом периоду развили: радио, телевизија, неми и звучни филм , индустрија масовне забаве, музија, медији</p> <p>-Зна ко је Алберт Ајнштајн</p> <p>- (препоручити да погледају „Модерна времена“ и „ Велики диктатор“</p>	<p>-Уме да, уз помоћ наставника, анализира 14 тачака Вудро Вилсона, као и уговоре са пораженим земљама</p> <p>-Упоредје и извучи закључке о Европи пре и после Првог светског рата на основу историјских карата</p> <p>- Зна, уз помоћ наставника, да објасни Велику економску кризу (узрок, време настанка и последице Велике економске кризе (1929-1933))</p> <p>-Зна да су у овом периоду настали проналасци- Алберта Ајнштајна-теорија релативитета и 1928.</p>	<p>- Упоредје и извучи закључке о Европи после Првог светског рата и данас, на основу историјских карата</p> <p>- Зна да је у овом периоду настао аналогни рачунар, почињу проучавања гена и развој генетике</p> <p>-Зна ко су: Милева Ајнштајн, Михаил Шолохов, Пабло Пикасо, Салвадор Дали, Штефан Цвајг, Марсел Пруст, Вирџинија Вулф, Бертолд Брехт, Франц Кафка, Сергеј Јесењин</p>				
--	--	--	--	---	---	--	--	--	--	--

325				<p>-Зна да именује и разликује: фашизам, нацизам, комунизам; - Уме да препозна и повеже државу и идеологију, која се у њој у овом периоду развија, као и тип државе која прати одређену идеологију: Фашизам (фашистичка) - Италија; Нацизам (нацистичка)- Немачка; комунизам (социјалистичка -комунистичка) – СССР; милитаризам – Јапан -Зна водеће људе наведених идеологија: Адолф Хитлер, Бенито Мусолини, Јосиф Висарионович Стаљин -Повезује назив „Дуче“ уз Мусолинија, а Фирер уз Хитлера -Зна да наведе основне карактеристике фашизма: националсоцијализам, антисемитизам, диктатура, уз помоћ наставника</p>	<p>-Зна ко је и у чему је значај Томаса Мана -Препорука: погледати филм ДВД XX век, Свет у међуратном периоду -Уме, уз помоћ наставника, да протумачи шему Велике економске кризе и да на основу ње закључи о узроцима настанка и последицама (из Историје XX века) -Зна да опише, уз помоћ наставника, узрок и простор настанка: фашизма(Италија, Мусолини-„Вођа“ Дуче- 1922), нацизма (Немачка, Хитлер 1933), стаљинизма (СССР, 1924, Стаљин, Троцки, Коминтерна)</p>	<p>-Уме да упореди свет средином XIX и почетком XX века -Уме да, уз помоћ наставника, повеже велику економску кризу са појмом инфлације, као и главне њене карактеристике са ситуацијом у нашој земљи 1993.године или са светском кризом данас - Уме самостално да протумачи шему Велике економске кризе и да на основу ње закључи о узроцима настанка и последицама, као и светској економској кризи данас</p>					
-----	--	--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

326					<p>- Зна да објасни основне карактеристике фашизма (расизам, антисемитизам, етнографско-географска теорија, национализам) -Зна да објасни појам диктатура, тоталитарна власт, фашистичка диктатура уз помоћ наставника -Зна тумачење појма милитаризам и где се у овом периоду јавља (у Јапану), уз помоћ наставника -Зна ко је Лав Троцки</p>	<p>-Прави упоредну табелу следећих држава: Немачке, Италије, Француске, Енглеске, САД, СССР по категоријама политички систем, економија, друштво, наука, култура, вођа, партија на власти... -Зна ко је Георги Димитров -Зна да објасни разлику између аграрних и високо индустријализованих земаља(друштава) и на који начин једне и друге траже излазе из економских криза у које су западале у међуратном периоду</p>				
-----	--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

327	2. Краљеви на Југославија.	<p><u>Облици рада:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - фронтални, индивидуални, групни <u>Наставне методе:</u> - монолошка метода - дијалoшка метода - рад на тексту 	<ul style="list-style-type: none"> - усмена провера - писмена провера - активност на часу 	<ul style="list-style-type: none"> - Зна на карти, уз помоћ наставника, да покаже границе Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца -Зна шта је то КПЈ и какав је био њен положај у Краљевини СХС/ Југославији - Зна шта је Уставотворна скупштина (Конституанта) и повезује пример са доношењем Видовданског устава (28.јун 1921) - Зна да наведе имена главних странака у Краљевини СХС -Зна ко је Стјепан Радић - Зна да прочита једноставне информације из табеле изборних резултата из 1920.године -Именује владара и династију која влада Краљевином СХС 	<ul style="list-style-type: none"> -Зна самостално да покаже границе Краљевине СХС и њене суседе -Зна да именује главне странке у Краљевини СХС, као и њихове кључне карактеристике: Народна радикална странка, Југословенска демократска странка (1919), Хрватска републиканска сељачка странка, а од 1925-ХСС Хрватска сељачка странка; Словенска људска странка (СЛС); Југословенска муслиманска организација (ЈМО) 	<ul style="list-style-type: none"> - Уме да самостално анализира међународну позицију Краљевине СХС у овом периоду (Мала Антанта, Француска, СССР, Аустрија, Мађарска, Италија..) уз показивање на карти -Зна да објасни појам компромисно југословенство и његове манифестације (један народ-три имена, назив државе, имена синова краља Александра, подела територије на округе, грб, химна...) 	<ul style="list-style-type: none"> -Уме да се писано, усмено и визуелно изражава на разумљив и уверљив начин -Уме да решава сложеније проблемске ситуације -Уме критички да вреднује дате податке или изворе -Извршава радне задатке компетентно и самостално, показује иницијативу 	<ul style="list-style-type: none"> -Пореди и разврстава садржаје на основу више критеријума истовремено -Из текста издваја најзначајније информације и изводи закључке на основу њих. -Извршава радне задатке компетентно и самостално 	<ul style="list-style-type: none"> -Уме усмено, писано и визуелно да одговори на захтеве -Разуме и повезује појаве, процесе и односе -Разликује битно од небитног главно од споредног -Извршава радне задатке компетентно уз минимум помоћ 	<ul style="list-style-type: none"> -Уме усмено, писано и визуелно да се изражава -Примењује стечена знања у добро познатим једноставним ситуацијама -Познаје и разуме кључне појмове и усвојио је одговарајући речник -Извршава радне задатке уз значајну помоћ и/или надзор
-----	----------------------------	--	--	--	--	---	---	---	--	--

328				<p>-Зна да наведе, уз помоћ наставника, основне чињенице везане за Шестојануарску диктатуру (6.1.1929., зашто је и како уведена, промена назива државе, подела на бановине...)</p> <p>-Зна уз помоћ наставника да прочита и покаже на карти бановине Краљевине Југославије</p> <p>- Зна да наведе дефиницију појма диктатура</p> <p>- Зна основне чињенице везане за Марсејски атентат</p> <p>-Зна ко су Милан Стојадиновић, Влатко Мачек, Павле Карађорђевић</p> <p>- Зна да именује чланове династије Карађорђевић, који владају државом у међуратном периоду</p>	<p>- Зна да објасни атентат у Народној скупштини 1928. и његове узроке и последице (Пуниша Рачић, посланик радикала, убио представнике ХСС-а Стјепана Радића и после тога заведена Диктатура)</p> <p>-Зна да у главним цртама опише парламентаризам у Краљевини до Шестојануарске диктатуре: (наведе главне странке, шта је то устав, име и када је донет, шта је монархија и надлежности владара (монарха из династије Карађорђевић) по Видовданском уставу)</p>	<p>- Зна главне карактеристике Устава из 1921: Једнодомни парламент 1921, уставна парламентарна монархија, на челу са династијом Карађорђевић... уз ставове појединих странака и народа у држави о њему.</p> <p>- Зна да самостално опише крњи парламентаризам у Краљевини СХС до увођења Шестојануарске диктатуре</p> <p>-Зна да из табеле изборних резултата за Уставотворну скупштину, из 1920.године, самостално очу и извуче закључке о односу и утицају појединих партија</p>				
-----	--	--	--	---	---	---	--	--	--	--

329				<p>-Петар I Карађорђевић (1904-1921) - Александар I Карађорђевић, регент (1914-1921), краљ (1921-1934) -принц Павле Карађорђевић, намесник (1934-1941) -Петар II Карађорђевић, краљ (1941-1945) -Зна којој бановини је припадао ужички крај -Зна ко су: Милутин Миланковић, Бранислав Нушић, Милош Црњански, Никола Тесла, Исидора Секулић, Слободан Јовановић, Десанка Максимовић, Маиханло Петровић Алас, Стојан Новаковић, Алекса Шантић, Јован Дучић и зашто су значајни- Локална историја-зна ко је Јосип Јехличка, где се налази његова биста у Ужицу и зашто је значајан за наш град (покренуо рад Сокола)</p>	<p>-Зна ко су: Антон Корошец, Стојан Протић, Анте Трумбић, Љуба Давидовић -Зна да из табеле изборних резултата за Уставотворну скупштину, из 1920.године, уочи, уз помоћ наставника, и извуче закључке о: односу и утицају појединих партија, односу нација једних према другима; да зна да објасни успех КПЈ на првим изборима - Зна, уз помоћ наставника, да опише Шестојануарску диктатуру, њене кључне карактеристике</p>	<p>-Зна ко су Мехмед Спахо, Пуниша Рачић -Зна самостално да опише Шестојануарску диктатуру, њене кључне карактеристике (узрок, циљ, снаге које је подржавају, доношење, 6.1.1929, политика интегралног југословенства, промена назива државе, подела на бановине, Устав 1931, атентат на краља Александра) - Зна да објасни појам интегрално југословенство и да га повеже (нађе примере) са потезима краља Александра у Шестојануарској диктатури</p>				
-----	--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

330				<p>-Именује признате верске конфесије: Хришћанство:Православље (СПЦ), Римокатоличку цркву, Протестантску цркву, Исламску и Јеврејску верску заједницу</p> <p>- Зна да повеже верске објекте са конфесијом којој припада (црква-православна, католичка, протестантска, дамија, синагога)</p> <p>-Зна основне чињенице везане за јачање утицаја Италије</p> <p>-Зна да наведе основне чињенице о међународној и унутрашњополитичкој позицији Југославије од 1939-1941.г (преуређење, отварање српског питања, сепаратизам., окружење земаља чланица Тројног пакта...)</p> <p>-Зна да опише узроке формирања владе Цветковић-Мачек и последице њеног деловања</p>	<p>-Зна основне карактеристике Југословенске радикалне заједнице (ЈРЗ)</p> <p>-Зна ко је Драгиша Цветковић</p> <p>-Зна да примени појам диктатура на примеру Југославије из 1929.године</p> <p>-Зна да наведе основне карактеристике државне политике у време Милана Стојадиновића, уз помоћ наставника</p> <p>-Зна да самостално опише карактеристике владавине Милана Стојадиновића</p>	<p>-Зна ко су: Луј Барту, Павле Радић, Ђуро Басаричек, Пуниша Рачић, Мехмед Спахо, Богољуб Јевтић, Сима Марковић</p> <p>-Зна да самостално, критички, течно, хронолошки јасно, опише стање у Југославији 1929-1939</p> <p>-Зна да опише међународну ситуацију у Европи са фокусом, како су тадашње прилике или неприлике утицале на Краљевину Југославију</p>					
-----	--	--	--	--	---	---	--	--	--	--	--

331					<p>-Зна ко су Михаило Пупин, Милан Ракић, Јован Цвијић, Ксенија Атанасијевић</p> <p>-Зна да наведе области у којима смо имали изузетне успехе, као и три дела по избору</p> <p>-Зна да опише културне домете у Југославији у међуратном периоду</p> <p>-Зна да одржи кратко предавање о изабраној личности (пано, ППТ...)</p> <p>-Уочава на примерима (слике, фотографије) примере традиционалног и модерног</p> <p>- Зна основне карактеристике и када је био Шпански грађански рат</p>	<p>-Зна ко су: Паја Јовановић, Мирослав Крлежа, Урош Предић, Растко Петровић, Марко Ристић, Бранислав Петронијевић, Иван Мештровић</p> <p>-Даје свој аргументован суд о култури у свету и Југославији у међуратном периоду</p> <p>- Упоређује српско друштво међуратног периода са данашњим</p> <p>- Целовито, критички објашњава ситуацију у Европи и свету од 1935-1939.године, процењујући интересне сфере великих сила</p>				
-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

332					<p>-Зна да опише спољну политику Југославије у време Милана Стојадиновића, уз помоћ наставника</p> <p>-Зна на карти, уз помоћ наставника, да покаже промене у Европи пред Други св. рат</p> <p>- Зна ко је Невил Чемберлен</p> <p>- Зна да опише процес ширења утицаја Италије и Немачке у предратном периоду, став Француске, Британије (Минхенски споразум) и СССР-а (пакт Рибентроп – Молотов) према томе</p>	<p>- Уме да опише позицију (унутрашњополитичку и спољнополитичку) Југославије у овом периоду, уз показивање на карти описаних појава и процеса</p> <p>-Зна ко су Франциско Франко и Пабло Пикасо</p> <p>- Зна на карти, самостално, да покаже промене у Европи пред Други св. рат</p>				
-----	--	--	--	--	--	---	--	--	--	--

333	3. Други светски рат	<p><u>Облици рада:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - фронтални, индивидуални, групни <u>Наставне методе:</u> - монолошка метода - дијалогска метода - рад на тексту 	<ul style="list-style-type: none"> - усмена провера - писмена провера - активност на часу 	<p>-Зна главне хронолошке одреднице Другог св. рата: напад на Пољску (1.септембар 1939.), трајање Другог св. рата (1.9.1939-2.9.1945) и време трајања Источног фронта (1941-1945)-повезује са нападом Немачке на СССР</p> <p>-Зна да наведе називе савеза сукобљених у рату (Тројни пакт и Антифашистичка коалиција), ко су њихови чланови, као и да их покаже на карти, уз помоћ наставника</p> <p>- Зна када је САД ушла у Други св рат</p> <p>-Зна дефиницију заробљеничког, сабирног и концентрационог логора</p> <p>- Зна да наведе време када су капитулирали Италија (1943) и Немачка - Дан победе против фашизма (9.мај 1945)</p>	<p>- Зна , уз помоћ наставника, да опише и покаже на карти ток Другог св. рата 1939-1941: (Напад на Пољску, освајање Данске, Норвешке, земаља Бенелукса, капитулација Француске (јун 1940); Битка за Британију 1940.; план 25 (напад и војно разбијање Југославије-1941-само напоменути), Барбароса-напад на СССР, као и напад Јапана на Перл Харбур (децембар 1941))</p> <p>-Зна, уз помоћ наставника, да опише ратне операције у ратној 1942-ој уз показивање на карти: битка код Ел Аламејна и Стаљинграда</p>	<p>-Зна да опише односе Немачке и СССР-а од (1939-1943) (споразума Рибентроп-Молотов, преко заједничког напада на Пољску, преко плана „Барбароса“ и напада Немачке на СССР (22.јун 1941), отварања Источног фронта, плана Немаца да стигну до линије Архангелс-Астрахан, до нафте и везе са средњим истоком, до битке за Москву-када су Немци заустављени; Стаљинградска битка (1942/1943) и опсаде Лењинграда (1941-1944))</p>	<p>-Уме да се писано, усмено и визуелно изражава на разумљив и уверљив начин</p> <p>-Уме да решава сложеније проблемске ситуације</p> <p>-Уме критички да вреднује дате податке или изворе</p> <p>-Извршава радне задатке компетентно и самостално, показује иницијативу</p>	<p>-Пореди и разврстава садржаје на основу више критеријума истовремено</p> <p>-Из текста издваја најзначајније информације и изводи закључке на основу њих.</p> <p>-Извршава радне задатке компетентно и самостално</p>	<p>-Уме усмено, писано и визуелно да одговори на захтеве</p> <p>-Разуме и повезује појаве, процесе и односе</p> <p>-Разликује битно од небитног главно од споредног</p> <p>-Извршава радне задатке компетентно уз минимум помоћ</p>	<p>-Уме усмено, писано и визуелно да се изражава</p> <p>-Примењује стечена знања у добро познатим једноставним ситуацијама</p> <p>-Познаје и разуме кључне појмове и усвојио је одговарајући речник</p> <p>-Извршава радне задатке уз значајну помоћ и/или надзор</p>
-----	----------------------	---	--	---	---	---	--	--	---	---

				<p>-Зна ко су Винстон Черчил, Френклин Рузвелт, Јосиф Висарионович Стаљин-Велика тројица</p> <p>-Зна где су били и када састанци велике тројице у Другом светском рату (Техеранска конференција, 1943)</p> <p>-Зна да наведе где је други фронт отворен у Европи и да га покаже на карти (искрцавањем савезника на Нормандију 6.6. 1944.)</p> <p>- Зна да објасни појмове: геноцид: (систематско и планско истребљење становништва (друга раса, вера, етничка група)); Културни геноцид; Концентрацион и логор; Холокауст</p>	<p>-Зна ко је:Видкун Квислинг и зашто је важан (шта симболизује)</p> <p>- Зна, уз помоћ наставника, да опише у главним цртама војне операције ратне 1943-1945: (инвазија на Сицилију; операција „Оверлорд“-јун 1944-отварање другог фронта у Европи; ослобођење Лењинграда; продор Црвене армије у Источној Европи; капитулација Италије, Немачке, Јапана; коришћење атомске бомбе) и да их, уз помоћ наставника, покаже на-</p> <p>Зна ко је Шарл де Гол</p> <p>- Описује, уз помоћ наставника, дипломатске активности велике тројице и дефинише интересе великих сила карти</p>	<p>-Зна самостално да целовито опише и покаже на карти Други св. рат 1939-1941 (Напад на Пољску, освајање Данске, Норвешке, земаља Бенелукса,капитулација Француске (јун 1940).; Битка за Британију 1940.; план 25 (напад и војно разбијање Југославије-1941), Барбароса-напад на СССР, као и напад Јапана на Перл Харбур (децембар 1941);)</p> <p>- Зна самостално да опише ратне операције у ратној 1942-ој уз показивање на карти: битка код Ел Аламејна и Стаљинграда</p>					
--	--	--	--	---	---	--	--	--	--	--	--

335				<p>-Зна да наведе нова оружја која су се употребљавала у рату: (атомска бомба, носачи авиона, оружја за масовно уништавање људи, вишцевни бацачи, десант...)</p> <p>-На примеру слика (ист.извора) (бомбардованог Београда, Дрездена, Хирошима и Нагасакија) препознаје рат као зло против човечности за људе и на једној и на другој страни</p> <p>-Зна да наведе основне последице II св.рата</p> <p>-Зна да наведе по избору један логор ван Југославије, а Јасеновац-обавезно</p> <p>-Зна датум бацања атомске бомбе на Хирошиму и Нагасаки (6. и 9. август 1945)</p>	<p>-Зна да наведе и покаже на карти следеће концентрационе логоре - Мајданек, Треблинка, Матхаузен, Дахау, Јасеновац, Аушвиц, Стара и Нова Градишка, Старо Сајмиште, Јастребарско, Бањица</p> <p>-Уме да кроз анализу ист. извора одреди угао гледања учесника у догађају на појаву холокауста</p> <p>-Зна да, уз помоћ наставника, попуни дату упоредну табелу Првог и Другог светск-Уме да одржи кратко предавање на теме нпр: Живот људи у гетоу; у опсађеном Лењинграду; у Маутхаузену; Аушвицу</p>	<p>- Целовито, течно, јасно, хронолошки логично и тачно, описује ратне 1943-1945: од војних операција, до преговора између великих сила уз показивање на карти : (уз предходно додати битку за Берлин (мај 1945) и подела Немачке, „пацовски канали“)</p> <p>- Зна ко су Двајт Ајзенхауер, Георгиј Константинович Жуков, Хајнрих Химлер, Јозеф Гебелс, фелдмаршал Ервин Ромел</p> <p>-Зна да самостално попуни дату упоредну табелу Првог и Другог светског рата</p>				
-----	--	--	--	---	---	--	--	--	--	--

336						<p>- Уме да упоређивањем података о Првом и Другом св.рату извучи закључке (кроз примере: рат као поништавање цивилизацијских вредности, нова оружја-већа смртност цивила; логори смрти, као нова, стравична појава савремене цивилизације; победници и побеђени (подела Немчке, сукоб САД и СССР...), утицај великих сила, праведност-неправедност ратних циљева)</p>				
-----	--	--	--	--	--	---	--	--	--	--

337						<p>- Уме самостално да уради ППТ или пано на тему нпр. Други светски рат; чувене битке Другог светског рата; Главнокомандујућ и војски у Другом светском рату; последице (биланс) Другог светског рата... - Уме да опише свој лични доживљај холокауста, на основу ист. извора (писма Хилде Шерман, слике из логора, гетоа) или нпр. разлога за бацање атомске бомбе на Хиросиму и Нагасаки</p>				
-----	--	--	--	--	--	---	--	--	--	--

338	4.Југославија у Другом светском рату	<p><u>Облици рада:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - фронтални, индивидуални, групни <p><u>Наставне методе:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - монолошка метода - дијалогска метода - рад на тексту 	<ul style="list-style-type: none"> - усмена провера - писмена провера - активност на часу 	<ul style="list-style-type: none"> - Зна да наведе време трајања рата у Југославији (6.4.1941-15.5.1945) -Зна да опише начин како је одбачен Тројни пакт то јест зашто су организоване Мартовске демонстрације (демонстрација ма 25-27.март 1941 и војним пучом) - Зна како и када смо поражени од стране Тројног савеза (у Априлском рату (6-18.4.1941), бомбардовање Београда, спаљена је Народна библиотека), зна да опише слабости југословенске војске и зна да објасни појам капитулације на примеру Југославије у Априлском рату, уз помоћ наставника - Зна на карти, уз помоћ наставника, да покаже окупациону поделу Југославије 1941 	<ul style="list-style-type: none"> -Зна да, уз помоћ наставника, опише ток Мартовских демонстрација, Априлског рата;; план 25 (напад и војно разбијање Југославије-1941), бомбардовање Београда, спаљивање Народне библиотеке; распад југословенске војске; Југословенска влада у избеглиштву) - Зна ко су: Димитрије Љотић (вођа „Збора“), Боривоје Мирковић -Зна да, уз помоћ наставника, опише Немачку окупациону власт у Србији 1941 -Зна самостално на карти да покаже окупациону расподелу Југославије, НДХ 	<ul style="list-style-type: none"> -Целовито, хронолошки повезано, течно, узрочно-последично зна да исприча о судбини Југославије током 1941. уз показивање реченог на карти и повезивање ратних дешавања на Балкану са ствеким токовима рата - Целовито, хронолошки повезано, течно, узрочно-последично зна да исприча о судбини Србије током 1941. уз показивање реченог на карти - Зна самостално на карти да покаже окупациону расподелу Југославије 	<ul style="list-style-type: none"> -Уме да се писано, усмено и визуелно изражава на разумљив и уверљив начин -Уме да решава сложеније проблемске ситуације -Уме критички да вреднује дате податке или изворе -Извршава радне задатке компетентно и самостално, показује иницијативу 	<ul style="list-style-type: none"> -Пореди и разврстава садржаје на основу више критеријума истовремено -Из текста издваја најзначајније информације и изводи закључке на основу њих. -Извршава радне задатке компетентно и самостално 	<ul style="list-style-type: none"> -Уме усмено, писано и визуелно да одговори на захтеве -Разуме и повезује појаве, процесе и односе -Разликује битно од небитног главно од споредног -Извршава радне задатке компетентно уз минимум помоћ 	<ul style="list-style-type: none"> -Уме усмено, писано и визуелно да се изражава -Примењује стечена знања у добро познатим једноставним ситуацијама -Познаје и разуме кључне појмове и усвојио је одговарајући речник -Извршава радне задатке уз значајну помоћ и/или надзор
-----	--------------------------------------	--	--	---	---	---	---	---	--	--

339			<p>- Зна када и где је створена Независна држава Хрватска-НДХ (1941-1945)-, Ко је њоме владао (колаборационистичке снаге-усташе) и каква је та држава била по својој суштини (геноцидна творевина према Србима, Ромима и Јеврејима) -Зна ко је Душан Симовић - Зна да именује два покрета отпора против окупатора: Југословенска војска у отаџбини (Драгољуб Михаиловић) и Народноослободилачка војска (Јосип Броз Тито) - Зна да наведе главне сличности и разлике између ова два покрета отпора, уз помоћ наставника; ко су вође, идеологија покрета, ко је победио на крају рата -Зна да на фотографијама препозна: Дражу и Тита</p>	<p>- Зна да самостално опише Немачку окупациону власт у Србији 1941. (формирање Владе народног спаса; одмазде по Србији у јесен 1941; наредбу Немаца (о стрељању 100 Срба за једног убијеног и 50 за једног рањеног Немаца, Ужичка република, битка на Кадињачи) -Уме, уз помоћ наставника, да попуни, упоредну табелу четничког и партизанског покрета на основу текста у књизи и пореди -Уме да да лично виђење и тумачење потерница, које су Немци издали за Дражом и Титом</p>	<p>-Израђује самостално семинарски рад: Упоредне биографије Драгољуба Михаиловића и Јосипа Броза Тита -Уме самостално да попуни упоредну табелу четничког и партизанског покрета на основу текста у књизи и пореди: време настанка покрета, идеолошку основу, националну и верску политику, будуће виђење државе, војну организацију, сарадњу са окупатором... - Уме да издвоји сличности и разлике ова два покрета на основу упоредне табеле</p>				
-----	--	--	---	--	---	--	--	--	--

340				<p>-Зна хронолошки редослед кључних војних операција 1943-1945 (Козара, Неретва, Сутјеска, Београдска операција, Сремски фронт и завршне операције за ослобођење земље (1944-1945))</p> <p>-Зна, уз помоћ наставника, да наведе основне потезе Ј.Б. Тита и комуниста (партизана) у овом периоду како у борби против Немаца тако и у освајању власти у Југославији</p> <p>- Зна да именује карактер НДХ (геноцидна творевина) и усташког покрета; ко је био вођа (Анте Павелић); зна да су постојали логори смрти у НДХ (за децу Србе, Јевреје, Роме...) и зна да именује Јасеновац и да га покаже на карти</p> <p>- Зна ко су: Драгољуб Дража Михаиловић, Милан Недић, Јосип Бриз Тито, Анте Павелић</p>	<p>-Зна, уз помоћ наставника, да опише ратне 1943-1945 године, (са нагласком на војним операцијама-Вајс I /II (1942/1943); Шварц I /II (1943); Београдска операција (октобар 1944); као и преговорима: Тито-Шубашић (Вис и Београд), 1944 и притисак Енглеза на краља Петра II да призна Тита за главнокомандујућег антифашистичких снага у Југославији.; савезничко бомбардовање српских градова улазак Црвене армије у Србију; ослобођење Београда; Сремски фронт) и да покаже на карти</p>	<p>- Ума да аргументовано, јасно и прецизно бране своје ставове и критикују супротстављене ставове у форми дебате (четници-партизани)</p> <p>-Зна самостално да опише ратне 1943-1945 године и да их покаже на карти</p> <p>-Уме целовито и аргументовано да објасни долазак Тита и КПЈ на власт у Југославији: користећи стечена знања, као и знања о споразумима: Стаљин-Тито 1944. и Черчил-Тито 1944.</p> <p>-Зна ко су: Коча Поповић, Пеко Дапчевић</p>					
-----	--	--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

341				<p>Зна да наведе основне последице Другог св. рата у Југославији</p> <p>-Препознаје геноцид –као појаву, спроведену у НДХ, на основу ППТ презентације Музеја жртава геноцида из Београда „Били су само деца“</p> <p>-Израђује, уз помоћ наставника, ленту времена са најзначајнијим догађајима и личностима из Другог св. рата за Југославију</p> <p>-Зна датум ослобођења</p>	<p>-Зна да наведе прве органе власти будуће комунистичке Југославије (НОО, НКОЈ-Национални комитет ослобођења Југославије, као и како је текао обрачун са противницима револуције)</p> <p>- Уме да дискутује, аргументовано о позицији четника и партизана при крају рата (ко су непријатељи фашиста, револуције, народа, позиција и утицај Енглеза, СССР-а и Црвене армије...)</p> <p>- Зна да именује логоре смрти: Јасеновац, Стара Градишка, Јадовно, Сајмиште, Бањица</p>	<p>- Има лични и аргументовани став о проблематичним и отвореним питањима Другог св. рата: о „савезничком бомбардовању“ Србије и Црне Горе 1944-те, узроку и последицама, зашто се о томе ћутало после рата, зашто није бомбардована НДХ, зашто Јасеновац није ослобођен, зашто је створен Сремски фронт...</p> <p>-Изражава свој став и мишљење о пристрасности која се испољава по питању броја жртава у Јасеновцу</p>				
-----	--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

342					<p>-Зна да опише последице Другог св. рата у Југославији</p> <p>- Зна шта је масакр</p> <p>- Израђује самостално ленту времена са најзначајнијим догађајима и личностима за Југославију</p> <p>-Зна да опише геноцид у НДХ, узроке, ток, последице, Анте Павелић, Алојзије Степинац</p> <p>- Уме да уочи и опише поступке усташа у НДХ на основу ППТ презентације Музеја жртава геноцида из Београда „Били су само деца“</p>	<p>(Наставник упућује ученике на Зборник Музеја жртава геноцида у Београду, Геноцид у XX веку на југословенским просторима)</p> <p>- Уме самостално да упореди геноцид и холокауст у Европи и код нас</p> <p>-Уме самостално да уради мапу ума Други светски рат у Југославији</p> <p>-Уме да упореди Други светски рат у Југославији са Европом и светом</p>				
-----	--	--	--	--	--	---	--	--	--	--

343					<p>- Зна да уз опис последица Другог св. рата у Југославији наведе и одговарајуће примере за то</p> <p>- Уме да, уз помоћ наставника, упореди појаве геноцида и холокауста у Европи и код нас</p> <p>- Уме уз помоћ наставника, да уради мапу ума Други светски рат у Југославији</p>					
-----	--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

344	5. Свет после другог светског рата	<p><u>Облици рада:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - фронтални, индивидуални, групни <u>Наставне методе:</u> - монолошка метода - дијалогска метода - рад на тексту 	<ul style="list-style-type: none"> - усмена провера - писмена провера - активност на часу 	<p>-Зна да наведе основне карактеристике света после Другог св. рата: Хладни рат (1948-1989); Блоковска подела света: НАТО пакт (1949) и Варшавски уговор (1955);</p> <p>-Зна да наведе основне проналаске после Другог св. рата (пет по свом избору): клонирање, освајање космоса и информатичка револуција;</p> <p>-Зна да наведе дефиницију појма тероризам и на примерима из историје га препознаје</p> <p>- Зна узрок и смисао стварања Организације уједињених нација, 1945.- наставак Друштва народа (1919) и покушај обезбеђивања система колективне безбедности</p>	<p>- Зна да са карте прочита ко су чланови НАТО пакта, а ко Варшавског уговора</p> <p>-Зна да објасни појмове: деколонизација, неокOLONИЈАЛИЗАЦИЈА</p> <p>-Зна да опише процес поделе Немачке 1945 и узроке настанка Берлинског зида (1961-1989)</p> <p>-Зна да наведе најпознатије терористичке нападе; атентат на Џона Кенедија (1963) и 11.септембар 2001. напад на САД???</p> <p>-Зна да објасни смисао организација: Савета безбедности, УНЕСКО-а и УНИЦЕФ-а</p>	<p>-Зна да дефинише појмове и процесе: антиколонијализма и политику активне мирољубиве коегзистенције (Несврстане, које су углавном чиниле бивше колоније) и „разоружање“ у свету</p> <p>-Зна да објасни оружане сукобе који су избијали после Другог св. рата, а у 2/2 XX века су однели више живота него Други св.рат: примери Корејски рат (1950-1953):Вијетнамски рат (1961-1975)</p>	<p>-Уме да се писано, усмено и визуелно изражава на разумљив и уверљив начин</p> <p>-Уме да решава сложеније проблемске ситуације</p> <p>-Уме критички да вреднује датке или изворе</p> <p>-Извршава радне задатке компетентно и самостално, показује иницијативу</p>	<p>-Пореди и разврстава садржаје на основу више критеријума истовремено</p> <p>-Из текста издваја најзначајније информације и изводи закључке на основу њих.</p> <p>-Извршава радне задатке компетентно и самостално</p>	<p>-Уме усмено, писано и визуелно да одговори на захтеве</p> <p>-Разуме и повезује појаве, процесе и односе</p> <p>-Разликује битно од небитног главно од споредног</p> <p>-Извршава радне задатке компетентно уз минимум помоћ</p>	<p>-Уме усмено, писано и визуелно да се изражава</p> <p>-Примењује стечена знања у добро познатим једноставним ситуацијама</p> <p>-Познаје и разуме кључне појмове и усвојио је одговарајући речник</p> <p>-Извршава радне задатке уз значајну помоћ и/или надзор</p>
-----	------------------------------------	---	--	--	---	---	---	--	---	---

345				<p>-Зна ко су Мао Цедунг и Махатма Ганди, Владимир Путин</p> <p>-Зна да наведе када је Дан ЕУ (9-мај, да је химна „Ода радости“) и која је химна ЕУ</p> <p>-Зна да објасну суштину функционисања ЕУ, уз помоћ наставника - (слабе унутрашње границе, а јаке спољне; строго контролисани путеви новца; монопол)</p>	<p>-Зна да објасни појам „вето“, као и ко има то право у Савету безбедности (повезати са примером одлучивања поводом бомбардовања Србије 1999)</p> <p>-Зна да опише послератну трку у наоружању и њене последице</p> <p>-Зна да наведе примере за деколонизацију (Индија) и неоколонијализам, глобализацију, еколошке проблеме на земљи</p> <p>-Зна ко је Хари Труман</p>	<p>-Зна дефиницију појма тероризма и карактеристичне примере (код нас и у свету), као и ратове против терора (оружани сукоби који су избили у периоду после пада Берлинског зида-Авганистан, Ирак, Алкаида...)</p> <p>-Зна ко су Фидел Кастро, Че Гевара, Нил Армстронг</p> <p>-Зна да објасни суштину уговора у Мастрихту, 1992., проширења ЕУ, да их на карти покаже,</p> <p>- Зна самостално да уради ППТ на тему: Настанак и развој - ЕУ</p>				
-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

346					<p>-Зна да, уз помоћ наставника, наведе када је пао Берлински зид и које су његове најзначајније последице</p> <p>-Зна ко су: Никита Хрушчов, Борис Јељцин, Михаил Горбачов, Бил Клинтон, Џорџ Буш</p> <p>-Зна самостално да повеже појаве и објасни их: Пад Берлинског зида и уједињење Немачке (1989) са распадом СССР-а, а тиме и Варшавског пакта, а тиме и демократске промене у Источној Европи</p>					
-----	--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

347	6. Југославија после Другог светског рата	<p><u>Облици рада:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - фронтални, индивидуални, групни <p><u>Наставне методе:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - монолошка метода - дијалогска метода - рад на тексту 	<ul style="list-style-type: none"> - усмена провера - писмена провера - активност на часу 	<p>-Зна да наведе основне чињенице везане за Југословенску револуцију, уз помоћ наставника (1945, успостављање власти на челу са Јосипом Брозом Титом и КПЈ : 29. новембар 1945- проглашење Републике; победа на изборима уз велике притиске, на почетку ослонац на СССР, а потом Сукоб са Информбиroom (1948-1956))</p> <p>-Зна да опише главне карактеристике покрета Несврстаности (кад се јавља, оснивачи и- Зна да, уз помоћ наставника, опише послератни процес претварања приватне у државну својину, а потом у друштвену својину.</p> <p>- Зна дефиницију Самоуправљања, када је успостављено</p>	<p>-Зна да наведе имена послератне Југославије</p> <p>-Зна ко су: Гамал Абдел Насер, Цавахарлал Нехру, Милован Ђилас, Александар Ранковић</p> <p>-Зна да опише претварање приватне у државну, па у друштвену својину (Национализација; Откуп (1945-1955); Колективизација 1949.)</p> <p>- Зна да опише добре стране и слабости самоуправљања</p> <p>-Зна да опише обрачун са грађанском опозицијом крајем рата (убиства, губљење грађанских права, отпуштање са посла, уништавање документације)</p>	<p>- Зна ко је Марко Никезић</p> <p>-Зна да самостално опише односе са СССР-ом после Другог св. рата, сукоб са ИБ-ом; обрачун унутар КПЈ-Голи оток</p> <p>-Уме целовито и критички да пранализира односе Југославије са Истоком и Западом у периоду од 1944-1956.</p> <p>-Уме критички да опише обрачун са „непријатељима револуције“, мере које су против њих предузимане; национализација у Југославији (1946. и 1948)</p>	<p>-Уме да се писано, усмено и визуелно изражава на разумљив и уверљив начин</p> <p>-Уме да решава сложеније проблемске ситуације</p> <p>-Уме критички да вреднује датке или изворе</p> <p>-Извршава радне задатке компетентно и самостално, показује иницијативу</p>	<p>-Пореди и разврстава садржаје на основу више критеријума истовремено</p> <p>-Из текста издваја најзначајније информације и изводи закључке на основу њих.</p> <p>-Извршава радне задатке компетентно и самостално</p>	<p>-Уме усмено, писано и визуелно да одговори на захтеве</p> <p>-Разуме и повезује појаве, процесе и односе</p> <p>-Разликује битно од небитног главно од споредног</p> <p>-Извршава радне задатке компетентно уз минимум помоћ</p>	<p>-Уме усмено, писано и визуелно да се изражава</p> <p>-Примењује стечена знања у добро познатим једноставним ситуацијама</p> <p>-Познаје и разуме кључне појмове и усвојио је одговарајући речник</p> <p>-Извршава радне задатке уз значајну помоћ и/или надзор</p>
-----	---	--	--	---	--	--	---	--	---	---

348				<p>-Зна да наведе поделу Југославије на 6 република и 5 народа и да их покаже на карти Југолавије</p> <p>-Зна ко је Едвард Кардељ</p> <p>- Зна од када до када је Социјалистичка Југославија постојала (од 1945 до 1991), каква је била по својом државном уређењу (федерација 6 република и 5 народа; република са доживотним председником државе)</p> <p>-Зна ко су Иво Андрић, Милош Црњански и зашто су значајни</p> <p>-Зна да наведе, уз помоћ наставника, основне противуречност и југословенског развоја (једнопартијски систем, самоуправљање, атеизам, одвајање Косова и Метохије од Србије, разбијање Србије)</p>	<p>-Зна да, уз помоћ наставника, опише односе са СССР-ом, после Другог св. рата, сукоб са ИБ-ом; обрачун унутар КПЈ-Голи оток</p> <p>- Зна да наведе промене државног система (Влада ДФЈ/ФНРЈ/СФРЈ), као и суштину једнопартијског система (1945-1990): КПЈ/СКЈ; СКОЈ</p> <p>-Уме да уочи и опише добре и лоше стране покрета Несврстаних</p> <p>- Зна да наведе самостално, бар три противуречности југословенског развоја(једнопартијски систем, самоуправљање, атеизам, одвајање Косова и Метохије од Србије)</p>	<p>-Зна ко су: Бранко Топић, Борислав Пекић, Тин Ујевић</p> <p>-Анализира позитивне и негативне стране Југословенског периода и Титовог управљања државом</p> <p>-Самостално израђује ППТ на тему „Спорт и култура у СФРЈ“, „Дан младости“, „Споменици револуције“...</p> <p>-Зна да опише главне догађаје 90-их у Југославији, да повеже Дејтонску мировну конференцију, којом су се завршили ратови вођени за распад државе, а као последица ратова оформљен је Суд за ратне злочине у Хагу</p>				
-----	--	--	--	--	--	---	--	--	--	--

				<p>стварање политичких народа (Муслимана, Македонаца, Црногораца...) култ вође, братство-јединство...</p> <p>- Зна да репродукује дефиницију појмова партија и политичка организација и зна да их препозна на примерима, као и појмове избеглица и емигрант</p> <p>-Зна разлику између једнопартијског и вишепартијског система на примеру Југославије</p> <p>-Зна основне податке о атентату на Зорана Ђинђића, када је био и шта се тада десило (2003)</p> <p>- Зна да наведе главне догађаје 90-их: (Економска блокада и санкције Србији и Ратови у Југославији</p>	<p>- Зна да опише циљеве и последице Студентских демонстрација 1968. и демонстрација на Косову 1968. и 1981. као и друге облике супротстављања једноумљу: филм, музика</p> <p>- Зна да опише противуречности економског развоја - самоуправљање и животни стандард</p> <p>-Зна да именује најпознатије странке вишепартијског система у Србији од 1990/1991: СПС; СПО; ДС; ДСС; СРС; Г17 +</p> <p>-Зна, уз помоћ наставника, да опише циљеве студенских демонстрација и грађанског отпора 90-их година у Србији</p>	<p>-Уме самостално да критички анализира спровођење југословенске идеје у пракси</p> <p>-Уме да целовито сагледа демографски губитак српског народа у XX –ом веку</p> <p>- Уме да анализира културно, економско и политичко стање у бившим југословенским републикама кроз анализу дневне штампе, самостално</p>					
--	--	--	--	---	---	--	--	--	--	--	--

350				<p>- Уме да прочита податке из демографских података за 1991. и 2001. годину - На датим чланцима из дневних новина, уз помоћ наставника, уме да увиди разлике или сличности у културном, економском и политичком стању у бившим југословенским републикама</p>	<p>- Уме, уз помоћ наставника, да анализира податке из демографских података за 1991. и 2001. годину - Зна ко су: Добрица Ћосић, Ибрахим Ругова - Уме, уз помоћ наставника, да критички анализира спровођење југословенске идеје у пракси - Уме самостално да уочи и извлочи закључке из демографских табела из 1991. и 2001. године - Уме да анализира културно, економско и политичко стање у бившим југословенским републикама</p>					
-----	--	--	--	---	---	--	--	--	--	--

8.1.6. Обавезни наставни предмет: ГЕОГРАФИЈА

Циљеви и задаци наставе географије за други циклус основног образовања и васпитања

Циљ наставе географије јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и научну писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да ученицима пружи знања и објашњења о савременим географским појавама, објектима и процесима на територији Републике Србије. Ослањајући се на претходно стечена знања и умења ученика, настава географије ће им омогућити разумевање основних физичко-географских одлика наше земље и упознавање сложених друштвено-економских процеса и промена, како у нашој држави, тако и на Балканском полуострву, Европи и свету као целини.

Задаци наставе географије су стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе географије сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе географије буду у пуној мери реализовани. Њихово остваривање допринеће оспособљавању и развијању знања, вештина, ставова и вредности који су неопходни за развој хумане, хармоничне и интеркултурно усмерене личности, способне да се сналази у сложеним условима друштва у трансформацији и да допринесе развоју своје заједнице као одговоран грађанин.

Разред: ПЕТИ

Корелација са другим предметима

Историја: Стара Грчка, Египат

Биологија: екологија

Математика: површина, обим, геометрија, размер, растојања, оријентација, ротација, израчунавање временских растојања

Ликовна култура: графика

Наставна област	Наставна тема	Начин остваривања програма	Начин примене и праћења образовних стандарда	Исходи			Критеријуми оцењивања			
				Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво	Одличан 5	Врлодобар 4	Добар 3	Довољан 2
	1.Човек и географија	Облици рада: - фронтални, индивидуални и, групни Наставне методе: - монолошка метода - дијалогска метода - рад на тексту - илустративна метода - демонстрациона метода	- иницијално процењивање - усмена провера - писмена провера - активност на часу	Зна да географија проучава и природу и људско друштво; зна оновну поделу географије	разуме зашто је географија једна од најстаријих наука;разликује појмове литосфера, атмосфера, хидросфера и биосфера;на примерима показује значај учења географије за свакодневни живот	схвата интересовање првих људи за Земљу и остала небеска тела; повеже постојећа знања о природи и друштву са географијом као науком;разликује одговорно од неодговорног понашања човека према природним ресурсима и опстанку живота на планети Земљи	објашњава физичко-географске законитости у географском омотачу и наводи мере за његову заштиту, обнову и унапређивање; разуме међузависност природе и људског друштва;разликује одговорно од неодговорног понашања човека према природним ресурсима и опстанку живота на Земљи	разликује и објашњава географске чињенице-објекте,појаве,процесе и односе у Земљиним сферама;учава повезаност географије са другим наукама,учава значај географије за опште образовање и културу	на примерима покаже значај учења географије за свакодневни живот;објашњава физичко географске законитости у географском омотачу	именује Земљине сфере и препознаје њихове основне одлике;зна основну поделу географије
	2. Васиона и Земља.			именује небеска тела у Сунчевом систему и наводи њихов распоред;разликује појмове васиона, галаксија, Млечни пут, Сунчев систем, Земља	описује небеска тела и њихова кретања;објасни структуру Сунчевог система и положај Земље у њему;разликује појмове светлосна година, звездани систем, сазвезђе	објасни структуру Сунчевог система;уме да прати појаве које се периодично јављају на Земљи и на небу и то повезује са са кретањем Земље;одреди положај Месеца у	уме да прати појаве које се периодично јављају на Земљи и на небу и то повезује са са кретањем Земље;одреди положај Месеца у односу на	разликује појмове светлосна година, звездани систем, сазвезђе; одреди положај Месеца у односу на	описује небеска тела и њихова кретања; објасни структуру Сунчевог система и положај Земље у њему;	именује небеска тела у Сунчевом систему и наводи њихов распоред; разликује појмове васиона,

						односу на Земљу и именује месечеве мене;искаже свој став и аргументовано дискутује о постојању још неких облика живота у	односу на Земљу и именује месечеве мене;искаже свој став и аргументовано дискутује о постојању још неких облика живота у васиони	Земљу и именује месечеве мене; објасни структуру Сунчевог система		галаксија, Млечни пут, Сунчев систем, Земља
	3.Облик Земље и структура њене површине			описује облик Земље и наведе доказе о њеном облику;користи и чита географску карту;уме да наведе називе континената и океана и зна да их покаже на карти	описе распоред копна и воде на Земљи;зна димензије Земље као планете	препознаје димензије Земље и објашњава последице Земљиног облика и њених кретања;објасни деловање Земљине теже на географски омотач	препознаје димензије Земље и објашњава последице Земљиног облика и њених кретања;објасн и деловање Земљине теже на географски омотач	описе распоред копна и воде на Земљи; препознаје димензије Земље и објашњава последице Земљиног облика и њених кретања	зна димензије Земље као планете; описе распоред копна и воде на Земљи; уме да наведе називе континената и океана и зна да их покаже на карти	користи и чита географску карту; уме да наведе називе континената и океана и зна да их покаже на карти; описује облик Земље
	4. Земљина кретања			зна појам ротације и револуције;зна да опише начине кретања Земље	разликује и објасни Земљина кретања и њихове последице;може да дефинише Земљину замишљену осу;описује привидно дневно кретање Сунца;разликује и дефинише појмове зора, сумрак,обданица,е кватор	уме да прати појаве које се периодично јављају на Земљи и на небу и то повезати са Земљиним кретањима	уме да прати појаве које се периодично јављају на Земљи и на небу и то повезати са Земљиним кретањима; наведе и објасни последице Земљиних кретања	наведе и објасни последице Земљиних кретања; разликује и објасни Земљина кретања и њихове последице	разликује и објасни Земљина кретања и њихове последице; наведе и објасни последице Земљиних кретања	разликује Земљина кретања и зна да их опише

5. Унутрашња грађа и рељеф Земље				зна унутрашњу грађу Земље и на слици или моделу може да уочи слојеве; именује основне врсте стена; наведе спољашње и унутрашње силе	разликује деловање унутрашњих сила; зна да је Земља изграђена од литосферних плоча; опише начине и последице кретања литосферних плоча; разликује појмове вулкан, земљотрес, ерупција, епицентар, хипоцентар; зна разлику између планина, низија, надморске и релативне висине; наведе примере деловања човека на промену у рељефу	разуме разлоге кретања литосферних плоча; описује утицај унутрашњих сила на настанак рељефа; зна како долази до раседања и набирања Земљине коре; разликује ерозивне и акумулативне облике рељефа	разликује појмове вулкан, земљотрес, ерупција, епицентра, хипоцентар; зна разлику између планина, низија, надморске и релативне висине; разликује појмове вулкан, земљотрес, ерупција, епицентра, хипоцентар; зна разлику између планина, низија, надморске и релативне висине	описује начине и последице кретања литосферних плоча; разликује деловање унутрашњих сила; описује утицај унутрашњих сила на настанак рељефа; разликује појмове вулкан, земљотрес, ерупција, епицентра, хипоцентар; зна разлику између планина, низија, надморске и релативне висине	зна да је Земља изграђена од литосферних плоча; опише начине и последице кретања литосферних плоча; разликује деловање унутрашњих сила; разликује појмове вулкан, земљотрес, ерупција, епицентра, хипоцентар; зна разлику између планина, низија, надморске и релативне висине	зна унутрашњу грађу Земље и на слици или моделу може да уочи слојеве; именује основне врсте стена; наведе спољашње и унутрашње силе
6. Ваздушни омотач Земље				именује слојеве атмосфере; може да наведе сатав атмосфере и загађиваче; разликује појам времена и климе; наводи климатске елементе и факторе	описује структуру атмосфере; разуме значај атмосфере за опстанак живог света на земљи; именује и описује климатске елементе и факторе; графички представи климатске елементе-климадијаграм; разуме значај временске прогнозе за човека	објашњава међузависност метеоролошких елемената; анализира табеле и климадијаграме и доноси закључке; уме да објасни распоред климатских типова и њихове одлике	; именује и описује климатске елементе и факторе; графички представи климатске елементе-климадијаграм; именује и описује климатске елементе и факторе; објашњава међузависност	разуме значај атмосфере за опстанак живог света на земљи; именује и описује климатске елементе и факторе; графички представи климатске елементе-климадијаграм; разуме	наводи климатске елементе и факторе; описује структуру атмосфере; именује и описује климатске елементе и факторе;	именује слојеве атмосфере; може да наведе сатав атмосфере и загађиваче; разликује појам времена и климе; наводи климатске елементе

							метеоролошки елемената;анализира табеле и климадијаграме и доноси закључке;уме да објасни распоред климатских типова и њихове одлике	значај временске прогнозе за човека		и факторе
	7.Воде на Земљи			зна однос копнених и водених површина на Земљи;зна да је Светско море јединствена водена површина;препознаје и именује океане,већа мора,заливе, мореузе и покаже их на карти;препознаје и покаже на карти веће реке и језера	може да опише облике разуђености обала и да препозна на географској карти најразуђеније обале;наведе и опише својства морске воде и њена кретања;разликује појмове река, речна мрежа, речни слив, речни систем;разликује типове језерских басена према настанку	разуме значај мора за живот људи;разуме важност и могућност личног учешћа у заштити вода	разуме значај мора за живот људи;разуме важност личног учешћа у заштити вода; може да опише облике разуђености обала и да препозна на географској карти најразуђеније обале;наведе и опише својства морске воде и њена кретања; разликује појмове река, речна мрежа, речни слив, речни систем;разликује типове језерских басена према настанку	може да опише облике разуђености обала и да препозна на географској карти најразуђеније обале;наведе и опише својства морске воде и њена кретања; разликује појмове река, речна мрежа, речни слив, речни систем;разликује типове језерских басена према настанку	препознаје и именује океане,већа мора,заливе, мореузе и покаже их на карти; може да опише облике разуђености обала и да препозна на географској карти најразуђеније обале;наведе и опише својства морске воде и њена кретања;	зна однос копнених и водених површина на Земљи;зна да је Светско море јединствена водена површина;препознаје и именује океане,већа мора,заливе, мореузе и покаже их на карти;препознаје и покаже на карти веће реке и језера

Физичка географија	8. Биљни и животињски свет на Земљи			именује биосферу и препознаје њене одлике; зна да наведе основне природне зоне	разликује и објашњава географске чињенице и процесе у биосфери; зна природне зоне на Земљи; зна вертикалне вегетацијске спратове	повеже климатске услове са распрострањеношћу у живом свету на Земљи; уме да покаже на географској карти зонални распоред биљног и животињског света на Земљи; опише утицај човека на изумирање појединих биљних и животињских врста	повеже климатске услове са распрострањеношћу живог света на Земљи; уме да покаже на географској карти зонални распоред биљног и животињског света на Земљи; опише утицај човека на изумирање појединих биљних и животињских врста	разликује и објашњава географске чињенице и процесе у биосфери; зна природне зоне на Земљи; зна вертикалне вегетацијске спратове	зна да наведе основне природне зоне; зна вертикалне вегетацијске спратове	именује биосферу и препознаје њене одлике; зна да наведе основне природне зоне
--------------------	-------------------------------------	--	--	--	--	---	---	--	---	--

Разред: ШЕСТИ**Корелација са другим предметима**

Биологија: екологија, загађење атмосфере, састав атмосфере, биљне заједнице, екологија, флора и фауна Европе.

Историја: Сеобе народа, Средњи век, Нови век, Развој привреде, Формирање народа, настанак европских народа

Математика: површина, проценти

Географска карта	-разуме појам оријентације и наводи начине оријентисања, описује начине представљања Земљине површине (глоб и географска карта, препознаје и чита географске и допунске елементе карте	– оријентише се у простору користећи компас, географску карту и сателитске навигационе системе	– анализира, чита и тумачи општегеографске и тематске карте				
Становништво	. познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред	– доводи у везу размештај светског становништва са природним карактеристикама простора	– анализира различита обележја светског становништва и развија свест о солидарности између припадника различитих социјалних, етничких и културних група				
Насеља	познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред	– објашњава континуиране процесе у развоју насеља и даје примере у Србији, Европи и свету	– доводи у везу типове насеља и урбане и руралне процесе са структурама становништва, миграцијама, економским и глобалним појавама и процесима				
Привреда	. дефинише појам привреде и препознаје привредне	– уз помоћ географске карте анализира утицај природних и	– доводи у везу размештај привредних објеката и				

	делатности и привредне гране	друштвених фактора на развој и размештај привредних делатности	квалитет животне средине, вредну је алтернативе за одрживи развој у локалној средини, Србији, Европи и свету				
Држава и интеграциони процеси	- препознаје основне природне и друштвене одлике неке државе	– објасни политичко-географску структуру државе;	– представи процесе који су довели до формирања савремене политичко-географске карте света				
Географија Европе	. препознаје основне природне и друштвене одлике наше државе	– објасни како се издвајају географске регије	– илуструје уз помоћ карте најважније географске објекте, појаве и процесе на простору Европе.				

Српски језик: језици Европе

Разред: СЕДМИ

Корелација са другим предметима

Биологија: биљне заједнице, екологија, флора и фауна

Математика: површина, проценти

Историја: настанак европских народа, сеобе народа

Наставна област	Наставна тема	Начин остваривања програма	Начин примене и праћења образовних стандарда	Исходи			Критеријуми оцењивања			
				Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво	Одличан 5	Врлодобар 4	Добар 3	Довољан 2
Историјс	ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ	<u>Облици рада:</u> - фронтални, индивидуални, групни <u>Наставне методе:</u> - монолошка метода - дијалогска метода - рад на тексту	иницијално тестирање - усмена провера - писмена провера - активност на часу	Историјски извори за изучавање периода од Индустијске револуције до завршетка Првог светског рата и њихова сазнајна вредност (материјални, писани, аудио и визуелни).	Основне одлике, хронолошки и просторни оквири периода од Индустијске револуције до завршетка Првог светског рата.	Зна да објасни значај али и недостатке историјских извора везаних за нови век као и савремено доба.	-Уме да се писано, усмено и визуелно изражава на разумљив и уверљив начин -Уме да решава сложеније проблемске ситуације -Уме критички да вреднује дате податке или изворе -Извршава радне задатке компетентно и самостално, показује иницијативу	-Пореди и разврстава садржаје на основу више критеријума истовремено -Из текста издваја најзначајније информације и изводи закључке на основу њих. -Извршава радне задатке компетентно и самостално	-Уме усмено, писано и визуелно да одговори на захтеве -Разуме и повезује појаве, процесе и односе -Разликује битно од небитног главно од споредног -Извршава радне задатке компетентно уз минимум помоћ	-Уме усмено, писано и визуелно да се изражава -Примењује стечена знања у добро познатим једноставним ситуацијама -Познаје и разуме кључне појмове и усвојио је одговарајућу речник -Извршава радне задатке уз значајну помоћ и/или надзор
	ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД НА ПОЧЕТКУ ИНДУСТРИЈСКОГ ДОБА (до средине XIX века)	360	Индустијска револуција (парна машина и њена примена; промене у друштву – јачање грађанске и појава радничке класе). Политичке револуције (узроци, последице и обележја, европске монархије уочи револуција, просветитељске идеје, примери америчке и француске револуције;	Појмови уставности и поделе власти, Декларација о правима човека и грађанина, укидање феудализма). Наполеоново доба (Наполеонова владавина, ратови, тековине, Бечки конгрес). Свакодневни живот и култура(промене у начину живота). Источно питање и балкански народи (политика великих сила,	Српска револуција 1804–1835 (основна обележја, ток Првог и Другог српског устанка, последице и значај). Развој модерне српске државе (аутономија Кнежевине Србије, успостава државе, оснивање образовних и културних установа). Црна Гора у доба					

					борба балканских народа за ослобођење). Живот Срба под османском и хабзбуршком влашћу.	владичанства (основна обележја државног и друштвеног уређења). Истакнуте личности: Џејмс Ват, Волтер, Катарина II, Марија Терезија, Робеспјер, Наполеон Бонапарта, вожд Карађорђе, кнез Милош, кнегиња Љубица, Доситеј Обрадовић, Вук Караџић, прота Матеја Ненадовић, Петар I и Петар II Петровић Његош, Сава Текелија, митрополит Стефан Стратимировић.				
	ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА			Рађање модерних држава, међународни односи и кризе (револуције 1848/49 –	Промене у привреди, друштву и култури (Друга индустријска	Истакнуте личности: Ђузепе Гарибалди, Ото фон Бизмарк,				

<p>ДРЖАВА И НАРОД У ДРУГОЈ ПОЛОВИНИ XIX ВЕКА</p>				<p>„пролеће народа”, политичке идеје, настанак модерне Италије и Немачке, успон САД и грађански рат, борба за колоније у Африци и Азији, Персија, Индија, Кина, опадање Османског царства).</p>	<p>револуција, људска права и слободе – право гласа, укидање робовласништва, положај деце и жена; култура, наука, образовање, свакодневни живот). Кнежевина и Краљевина Србија и њено окружење (развој државних установа и политичког живота, унутрашња и спољна политика, међународно признање – Берлински конгрес; културна и просветна политика, свакодневни живот; положај Срба под хабзбуршком и османском влашћу).</p>	<p>Наполеон III, краљица Викторија, Абрахам Линколн, Карл Маркс, браћа Лимијер, Алфред Нобел, кнез Александар Карађорђевић, кнез Михаило, краљ Милан, краљица Наталија и краљ Александар Обреновић, књаз Никола Петровић, Илија Гаршанин, Јован Ристић, Никола Пашић, Стојан Новаковић, патријарх Јосиф Рајачић, Катарина Ивановић</p>				
---	--	--	--	---	--	--	--	--	--	--

	ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД НА ПОЧЕТКУ XX ВЕКА			Међународни односи и кризе (формирање савеза, сукоби око колонија, Руско-јапански рат, Мароканска криза, Анексиона криза, Либијски рат, балкански ратови). Култура, наука и свакодневни живот (Светска изложба у Паризу, примена научних достигнућа, положај жена).	Краљевина Србија и њено окружење (Мајски преврат, политички живот, унутрашња и спољна политика; појава југословенства, наука, култура, свакодневни живот, положај Срба под аустроугарском и османском влашћу, Црна Гора – доношење устава, проглашење краљевине; учешће Србије и Црне Горе у балканским ратовима). Велики рат (узроци и повод, савезништва и фронтони, Србија и Црна Гора у рату; преломнице, ток и последице рата; аспекти рата – технологија рата, пропаганда, губици и жртве, глад и епидемије; човек у рату – живот у позадини	Истакнуте личности: Алберт Ајнштајн, Пјер и Марија Кири, Сигмунд Фројд, Михајло Пупин, Никола Тесла, Хенри Форд, Вилхелм II, Николај II Романов, Вудро Вилсон, краљ Петар и престолонаследник Александар Карађорђевић, Јован Цвијић, Надежда Петровић, Арчибалд Рајс, Милунка Савић, Флора Сендс, Радомир Путник, Степа Степановић, Живојин Мишић, Петар Бојовић, Јанко Вукотић, Драгутин Димитријевић Апис.				

					и на фронту; живот под окупацијом и у избеглиштву; Велики рат у сећању).					

Разред:ОСМИ**Корелација са другим предметима****Математика:** површина, проценти**Историја:** настанак европских народа, сеобе народа, Балкански ратови, насељавање Балкана, развој културе код Срба**Биологија:** биљни и животињски свет, загађеност и заштита, пољопривреда, гајење и заштита биљака**Хемија:** метали, неметали, својства и размештај, воде – састав и значај

Наставна област	Наставна тема	Начин остваривања програма	Начин примене и праћења образовних стандарда	Исходи Географија			Критеријуми оцењивања			
				Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво	Одличан 5	Врлодобар 4	Добар 3	Довољан 2
Регионална географија	1.Географск и положај, границе и величина територије Србије 364	Облици рада: - фронтални, индивидуални, групни Наставне методе: - монолошка метода - дијалогска метода - рад на тексту -илустративна метода -демонстрациона метода	- иницијално процењивање - усмена провера -активност на часу -нема карта	уме на географској карти да одреди физичко-географски положај, математичко-географски положај Србије; зна државе са којима се Србија граничи	уме на географској карти света да одреди саобраћајно-географски положај Србије; уочава територијалну повезаност Србије и других држава и регија;	разуме зашто је Србија вековима била на удару различитих освајача; уме да одреди природне и вештачке границе; упоређује величину, број становника Србије и других држава	разуме зашто је Србија вековима била на удару различитих освајача; уме да одреди природне и вештачке границе; упоређује величину, број становника Србије и других држава	уме да одреди природне и вештачке границе; уме на географској карти света да одреди саобраћајно-географски положај Србије; упоређује величину, број становника Србије и других држава	упоређује величину, број становника Србије и других држава; уме на географској карти да одреди физичко-географски и положај, математичко-географски и положај Србије	уме на географској карти да одреди физичко-географски положај, математичко-географски положај Србије; зна државе са којима се Србија граничи

Физичка географија	2.Физичко-географске одлике Србије	Облици рада: - фронтални, индивидуални, групни Наставне методе: - монолошка метода - дијалoшка метода - рад на тексту -илустративна метода -демонстрациона метода	- усмена провера - писмена провера - активност на часу - реферат - нема карта	именује најкрупније рељефне целине у Србији и препознаје их на карти; именује облике рељефа, реке, језера, бање и препознаје их на карти; наводи типове климе и земљишта на територији Србије	одређује географски положај великих рељефних целина на карти Србије и описује њихове одлике; именује и описује основне типове климе, речних и морских сливова, језера и типова Земљишта у Србији	објашњава повезаност и међуусловљеност свих природних и друштвених елемената на територији наше државе; уме да издвоји географске регије у Србији и објасни њихове одлике	објашњава повезаност и међуусловљеност свих природних и друштвених елемената на територији наше државе; уме да издвоји географске регије у Србији и објасни њихове одлике	одређује географски положај великих рељефних целина на карти Србије и описује њихове одлике; именује и описује основне типове климе, речних и морских сливова, језера и типова Земљишта у Србији	именује облике рељефа, реке, језера, бање и препознаје их на карти; наводи типове климе и земљишта на територији Србије	именује најкрупније рељефне целине у Србији и препознаје их на карти; именује облике рељефа, реке, језера, бање и препознаје их на карти; наводи типове климе и земљишта на територији Србије

Друштвена географија	3. Друштвен о-географске одлике Србије	Облици рада: - фронтални, индивидуални, групни Наставне методе: - монолошка метода - дијалошка метода - рад на тексту - илустративна метода - демонстрациона метода	- усмена провера - писмена провера - активност на часу - реферат - нема карта	препознаје народе и етничке заједнице у Србији; именује главни град и веће градове у Србији и зна да их покаже на карти; разликује типове насеља зна појам привреде и поделу на делатности секторе; зна поделу делатности на привредне гране и основне одлике	схвата да се подаци о становништву, његовим одликама и структури добијају на основу пописа становништва; може да наведе структуре становништва Србије наводи фазе развоја привреде Србије и описује одлике сваке фазе; описује основне одлике и специфичности привредних делатности	зна да објасни појмове наталитет, морталитет, природни прираштај, миграције, насеља; анализира табеле и полно-старосне пирамиде и изводи закључке; познаје и уважава различитости народа и култура објашњава разлоге и потребу бржег развоја и унапређивања одређених делатности у Србији; разуме важност одрживог коришћења природних ресурса и начине заштите и рационалног коришћења	зна да објасни појмове наталитет, морталитет, природни прираштај, миграције, насеља; анализира табеле и полно-старосне пирамиде и изводи закључке; познаје и уважава различитости народа и култура објашњава разлоге и потребу бржег развоја и унапређивања одређених делатности у Србији; разуме важност одрживог коришћења природних ресурса и начине заштите	може да наведе структуре становништва Србије; зна да објасни појмове наталитет, морталитет, природни прираштај, миграције, насеља; анализира табеле и полно-старосне пирамиде и изводи закључке описује основне одлике и специфичности привредних делатности; објашњава разлоге и потребу бржег развоја и унапређивања одређених делатности у Србији	зна да објасни појмове наталитет, морталитет, природни прираштај, миграције, насеља; може да наведе структуре становништва Србије зна поделу делатности и на привредне гране и основне одлике; описује основне одлике и специфичности привредних делатности и	препознаје народе и етничке заједнице у Србији; именује главни град и веће градове у Србији и зна да их покаже на карти; разликује типове насеља зна појам привреде и поделу на делатности секторе; зна поделу делатности на привредне гране и основне одлике
----------------------	--	--	---	---	---	---	---	--	---	---

	4.Природна и културна баштина Србије	Облици рада: - фронтални, индивидуални, групни Наставне методе: - монолошка метода - дијалoшка метода - рад на тексту -илустративна метода -демонстрациона метода	- усмена провера - писмена провера - активност на часу - реферат - нема карта	-описује репрезентативне објекте природне и културне баштине и означава их на карти.	-анализира тематске карте и статистичке податке и графички их приказује;	-учествује у предлагању и реализацији истраживачког пројекта у локалној средини;	-учествује у предлагању и реализацији истраживачког пројекта у локалној средини;	-анализира тематске карте и статистичке податке и графички их приказује;	-описује репрезентативне објекте природне и културне баштине и означава их на карти	препознаје и описује врсте баштине и да наводи примере са сваку врсту, може да их покаже на карти
--	--------------------------------------	--	---	--	--	--	--	--	---	---